

JUHA ISOTALO

TAKU 50

Taide- ja kulttuurialan
ammattijärjestö TAKU
vuosina 2015–2025

Juha Isotalo, FM, on kulttuurihistorian väitöskirjattaja, joka on ollut TAKUn aktiivinen jäsen jo 20 vuoden ajan. Hän on ollut mukana TAKUn hallituksessa vuodesta 2005 alkaen ja toimi 2019–2021 sen puheenjohtajana. Isotalo on lisäksi toiminut erilaisissa Akavan Erytisalojen luottamustoimissa, mukaan lukien liiton varapuheenjohtajana. Hänelle myönnettiin Akavan pronssinen ansiomerkki keväällä 2024.

Copyright: Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry
ja Juha Isotalo

Graafinen suunnittelu: Graphic Design Studio Kilda,
Mari Huhtanen

Valokuvat: TAKU ry:n arkisto

Julkaisija: Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry

Painopaikka: Copy Set Oy, Helsinki 2025

ISBN: 978-952-88-1084-1

TAKU

Sisällysluettelo

Johdanto.....	4
1. Järjestönä.....	7
2. Takulaiset.....	11
3. Jäsenliittona ja yhteistyökumppanina	15
4. Edunvalvonta	19
5. Koronapandemia taide- ja kulttuurialalla..	26
6. Viestintää ja kampanjointia.....	31
7. Omat ja yhteiset tapahtumat	36
8.Kansainvälistyminen matkoista hanketoimintaan	40
9. Julkaisutoiminta	44
10. Miltä TAKU tuntuu?	49
Liite 1.....	54

Johdanto

Vuonna 2015 Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU julkaisi ensimmäisestä neljästäkymmennestä vuodestaan historiateoksen Kulttuurista työtä. Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU 1975-2015 kertoo tarinan Suomen Kulttuurisihteerit ry:n kasvusta kulttuurialan asiantuntijoiden ammattijärjestöksi. Samalla se on syvälinen kertomus suomalaisen kulttuuripolitiikan ja kulttuurisihteerin ammatin kehityksestä noina vuosina. TAKU täytti 50 vuotta vuonna 2025 ja edellinen kirja ansaitsee jatko-osan. Käsissäsi oleva historiikki kertoo, mitä viimeisen kymmenen vuoden aikana TAKUssa on tapahtunut. Näkökulma on rajattu TAKUn kehitykseen järjestönä, sen rooliin ammattijärjestökentällä ja merkitykseen kulttuuripolitiikassa. Olen pyrkinyt pitämään fokuksen siinä, miten TAKU liittyy suurempiin myllerryksiin ammattiyhdistystoiminnassa ja suomalaisen taiteen ja kulttuurin kentällä. Niitä on riittänyt.

Käsissäsi oleva teos kertoo TAKUn historiasta kolmen kysymyksen kautta. Ensinnäkin se jatkaa edellisen teoksen jäljissä kertoen järjestön roolista niissä suurista tapahtumista, joita viimeisen kymmenen vuoden aikana ammattiliitoissa ja taide- ja kulttuurialalla on koettu. Koronapandemia alkoi tämän aikajanan puolella välissä ja koetteli meidän alaamme erityisen rajusti.

Toisekseen se kertoo muutoksista järjestön toiminnassa. Tätä kirjaa varten tehdyissä taustahaastatteluissa korostuivat työskentelytapojen kehittyminen ja TAKUn kasvu entistä suuremmaksi ammattilaisorganisaatioksi. Kiihtos haastatteluista Vilja Byströmille, Arja Lait-

selle, Nea Leolle ja Miika Sillanpäälle.

Kolmannekseseen se on kirjoitettu TAKUn jäsenille ja kertoo sen jäsenistä. Jäsenyys ammattijärjestössä on hyvin erilaista kuin aiemmin järjestön historiassa, jolloin valtaosa jäsenistä työskenteli kunnallisina kulttuurisihteereinä. Jäsenkunta kattaa nykyään kaikki sektorit ja on monipuolisempaa kuin koskaan ennen.

Kronologisen jaon sijaan teos koostuu kymmennestä teemaluvusta. Kaikkeaa järjestön toimintaa ei ole mahdollista käsitellä näin rajallisessa tilassa. Vaikka näkökulma on TAKUn roolissa taide- ja kulttuurialan kentällä, tarkoitus ei ole ollut tuottaa tiivistelmää viimeisen kymmenen

vuoden toimintakertomuksista. Osa TAKUssa tehdystä työstä jää väistämättä käsittelemättä, jotta valittujen aiheiden käsittely ei jäisi aivan pinnalliseksi. Teemat on valittu sen mukaan, että ne nostaisivat esiin kiinnostavia seikkoja järjestön toiminnan jokaiselta osa-alueelta.

Osa teemoista käsittelee järjestön toiminnan eri osa-alueita, kuten edunvalvontaa tai tapahtumia. Toiset teemoista pyrkivät avaamaan muutosta TAKUn toiminnassa, kuten kansainvälisyydessä. Lopulta osa luvuista käsittelee sitä, mitä tämä kaikki merkitsee ja mitä TAKU merkitsee jäsenilleen.

Tämä kirjoitustyö on ollut minulle hyvin henkilökohtainen projekti. Tutkiessani TAKUn toimintaa viimeisen kymmenen vuoden ajalta tutkin samalla omaa historiaani. Vuonna 2025 minulle tulee kaksikymmentä vuotta täyteen takulaisissa luottamustehtävissä. Aloitin hallituksen varajäsenenä nuorena kulttuurihistorian opiskelijana vuoden 2005 Turun vuosikokouksen päätöksellä ja olen siitä eteenpäin toiminut hallituksessa varajäsenenä, jäsenenä, varapuheenjohtajana ja puheenjohtajana. Ymmärtääkseni olen ainoa henkilö, joka on toiminut jossain TAKUn roolissa jokaisena tässä historiikissa tarkasteltavana vuonna.

Muiden haastateltujen lisäksi koen tätä kirjaa varten haastatelleeni myös itseäni. Tuon esiin kantoja tapahtumiin siten, kuin muistan meidän ne TAKUn hallituksessa yhdessä koke-

Viimeiseen kymmeneen vuoteen sisältyy kasvua ja järjestön voimistumista, mutta myös haasteita.

neemme. Pyrin välttämään omien toimieni hallituksen jäsenenä ja puheenjohtajana arvioimista. Se jääköön tulevien historiateosten kirjoittajien harteille. Historiantutkijana pyrin olemaan neutraali ja esittämään asiakirjoista ja haastatteluista löytämäni tehden niille oikeutta. Samaan aikaan, osallisena näihin tapahtumiin esitän myös omaa analyysiäni siitä, mitä TAKUn tekemät päätökset merkitsevät.

Viimeiseen kymmeneen vuoteen sisältyy kasvua ja järjestön voimistumista, mutta myös haasteita. Tätä kirjaa ei ole kirjoitettu ainoastaan onnistumisia esitteleväksi markkinointimateriaaliksi. Historioitsijana olen kiinnostunut kaikista vaiheista TAKUn tarinassa. Takulaisena olen osallinen ja puolueellinenkin näihin tapahtumiin, mutta pyrin kirjoittamaan niistä avoimesti ja neutraalisti. Sellainen historia, joka vaikenee vaikeuksista ei ole totta, uskottavaa eikä mielestäni myöskään kiinnostavaa.

*Viisikymmentä vuotta
perustamisensa jälkeen
TAKU puolustaa samoja
arvoja, joita se on perus-
tettu puolustamaan. Nyt
vain leveimmin hartioin.*

Oman aktiiviurani jälkimmäinen vuosikymmen on ollut vaiheikas. Järjestön toiminnassa on ehtinyt useampaan kertaan ehtinyt vaihtua toimiston sijainti, siellä työskentelevät työntekijät ja kaikki hallituskumppanini. TAKUlla järjestönä on uusia yhteistyökumppaneita, joita ei ollut olemassa kymmenen vuotta sitten. Tavat kuulla ammattiliittoon ja tehdä poliittista edunvalvontaa ovat muuttuneet. Se, mikä on perinteistä ja jatkuvaa, on taide- ja kulttuurialan tekijöiden käsitys oman työnsä merkityksestä ja arvosta. Viisikymmentä vuotta perustamisensa jälkeen TAKU puolustaa samoja arvoja, joita se on perustettu puolustamaan. Nyt vain leveimmin hartioin.

Haluan kiittää TAKUa ja erityisesti Neaa ja Riikkaa toimitustyöstä, avusta lähdeaineiston kokoamisesta ja tämän työn mahdollistamisesta. Samalla kiitän haastateltuja heidän

näkemyksistään ja kommentistaan. Tekstiin kommenttien jälkeen jääneet virheet ovat luonnollisesti omiani. Haluan myös kiittää Jaana Luttista esikuvallisesta työstä, jonka jatkeeksi tämä kirja on kirjoitettu. Tämä pieni teos on vain historiikki siinä, missä Jaanan kirja varsinainen historiateos, niin kuin meillä historia-alalla on tapana erilaisia teoksia nimittää.

Oli tämä TAKUn kymmenvuotinenkin historia niin täynnä tapahtumia, että siitä olisi saanut suuremmankin kirjan. Nyt monia mielenkiintoisia vaiheita on käsitelty kursorisesti tai kattavuuden sijasta esimerkkien kautta. Jäljelle jäi aiheita, joihin pureutua tarkemmin, muutoksia joita analysoida enemmän ja vähän draamaakin, jolla elävöittää suurempaakin kirjaprojektiä. Toivon, että joku niihin palaa. Ehkä sitten Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry:n – millä nimellä järjestö silloin tunnetaan – 100-vuotishistoriateoksessa.

Onnea ja pitkää ikää 50-vuotiaalle!

Turussa 28.7.2025

Juha Isotalo

1. Järjestönä

Viimeisen kymmenen vuoden aikana TAKUn talous ja toiminta ovat vahvistuneet käsi kädessä. Entinen toiminnanjohtaja Kirsi Herala visioi, että TAKUssa voi olla yksi työntekijä noin tuhatta jäsentä kohden. Tämä ennustus on toteutunut. Jäsenmäärä on liikkunut kolmen ja neljän tuhanen välillä ja toimiston henkilöstössä on ollut kolme vakituista työntekijää ja vaihtuva määrä määräaikaisia sekä harjoittelijoita. Jäsenmäärän kasvua enemmän järjestön taloutta on vahvistanut onnistunut taloudenpito sekä jäsenistön palkkakehitys.

Vuosia 2015–2018 TAKUn toiminnassa leimasivat henkilöstömuutokset. Neljän vuoden aikana TAKUn toimistolla eri rooleissa ehti työskennellä 13 eri henkilöä.¹ Keskeisinä työntekijöinä TAKUn palveluksessa toimivat ensin toiminnanjohtaja **Kirsi Herala** ja järjestö- ja kehitysvastaava **Riina Virkkunen**. Heidän jälkeensä ja osittain heidän opintovapaidensa sijaisina toimivat **Vilja Byström** ja **Miika Sillanpää**, aluksi opiskelija-asiamiehen ja järjestöasiamiehen titeleillä. Neljän vuoden aikana TAKUn palveluksessa toimi heidän lisäksi viisi muuta työntekijää osa-aikaisesti tai palkkioperustaisesti ja kolme korkeakouluharjoittelijaa.

Henkilöstömuutoksista suurin oli toiminnanjohtaja Heralan jääminen eläkkeelle. Keväällä

2018 TAKUn hallitus käynnisti rekrytointiprosessin uuden toiminnanjohtajan palkkaamiseksi. Hallituksen rekrytointityöryhmä oli tyytyväinen, että tehtävä herätti kiinnostusta ja siihen saatiin ansioituneita hakijoita taide- ja kulttuurialan eri asiantuntijaorganisaatioista. Toiminnanjohtajaksi palkattiin **Nea Leo**, joka siirtyi tehtävään Taiteen edistämiskeskuksen erityisasiantuntijan tehtävistä. TAKU juhlisti Kirsi Heralan yli 20 vuoden työuraa TAKUn palveluksessa yllätysjuhlilla Teatterimuseolla 14.3.2019, jossa Heralalle myös luovutettiin hänelle vuonna 2018 myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana TAKU on muuttunut – ja muuttanut. Muutot kertovat paitsi tilantarpeen kasvusta, niin myös uusista yhteistyökuvioista. Järjestön arkisto ja toimitukset olivat siirtyneet 2000-luvun alussa Heralan

1 Listaus kaikista TAKUn työntekijöistä ja hallituksista vuosina 2015–2025 löytyy tämän teoksen lopusta. Liite 1.

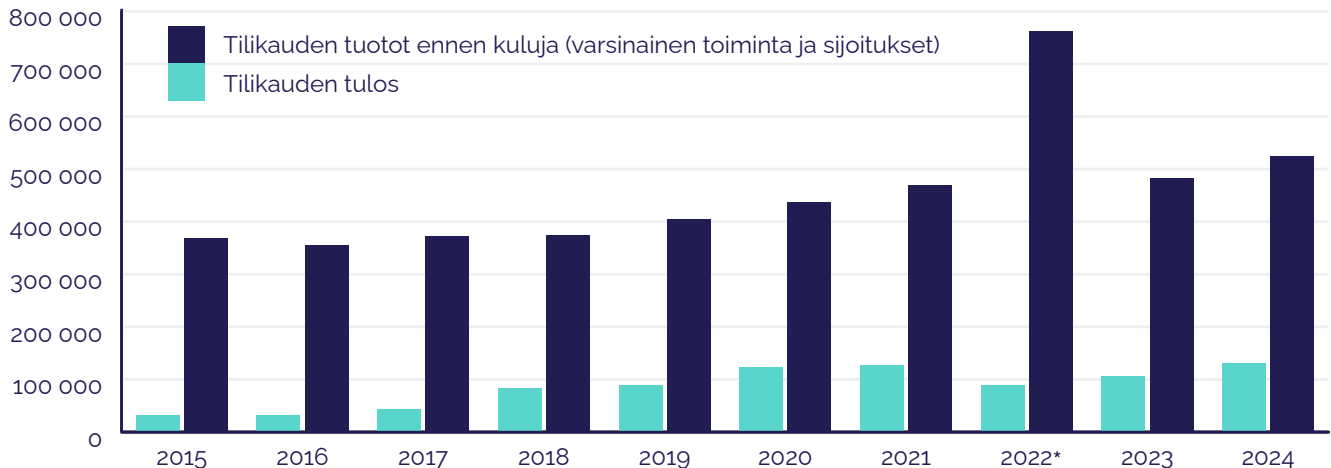

TAKU juhlisti Kirsi Heralan yli 20 vuoden työuraa TAKUn palveluksessa yllätysjuhlilla Teatterimuseolla 14.3.2019, jossa Heralalle myös luovutettiin hänelle vuonna 2018 myönnetty Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki.

kotitoimistosta Korialta ensin Pasilaan Akavan Erityisalojen (silloisen AEK:n) tiloihin omaan huoneeseensa. Sieltä TAKU muutti Snellmaninkadulle yhteisiin tiloihin toisen Akavan Erityisalojen jäsenjärjestön Specian kumppaniksi. Specian alivuokralaisena TAKulla oli omassa käytössään yksi tavanomainen ja toinen pieni huone työpisteelle. Kun henkilökunnan kooksi alkoi vakiintua kaksi kokopäiväistä työntekijää ja lisäksi usein myös harjoittelija tai muu henkilö, nämä tilat kävivät ahtaiksi.

Vuonna 2017 TAKU muutti yhdessä kolmen muun Akavan Erityisalojen jäsenjärjestön kanssa Pohjoisesplanadille. Muut järjestöt olivat Viestinnän asiantuntijoiden ammattijärjestö

Viesti ry, Museoalan ammattiliitto MAL ry ja Kieliasiantuntijat ry (silloinen Käännösalan asiantuntijat KAJ ry). Toimitilojen omistajanvaihdon ja uhkaavan vuokrankorotuksen vuoksi TAKU muutti vuonna 2019 Kieliasiantuntijoiden ja MAL ry:n kanssa Mikonkadulle STTK:n omistamiin tiloihin Aikataloon. Aika Aikatalossa ei kuitenkaan käynyt pitkäksi, sillä jo vuoden 2020 lopussa TAKU muutti edullisempiin tiloihin takaisin Pasilaan, tällä kertaa *Insinöörit-Ekonomi* -taloon Ratavartijankadulle. Yhteiset tilat Akavan Erityisalojen muiden humanistisia aloja edustavien suurempien järjestöjen kanssa ovat lisänneet yhteistyötä näiden järjestöjen välillä, joten Pasilaankin nähtiin hyväksi muuttoa samojen järjestökumppanien kanssa.

TAKUn talouden kehitys 2015-2025

*Akavan Erityisalojen jäsenmaksurakenne uudistui vuoden 2022 alusta. Vuoden 2022 tilikauden tuotto näyttää muita vuosia suuremmalta, koska alkuvuoden osalta koko järjestön jäsenmaksutuotto tilitettiin ensin suoraan TAKULle ja TAKU maksoi siitä Akavan Erityisaloille kuuluvan yhdistysmaksun jälkikäteen. Loppuvuodesta palattiin takaisin samaan käytäntöön kuin aiempina vuosina: Akavan Erityisalat pidättää yhdistysmaksun TAKUn jäsenmaksutuotosta ennakoon.

Vuoden 2018 jälkeen TAKUn henkilöstötilanne vakiintui ja vaihdoksia toimiston pysyvässä henkilökunnassa on ollut vähemmän. Vakaus näkyy myös TAKUn toiminnassa ja taloudessa siitä huolimatta, että vuoden 2020 alusta koronatilanne rajoitti järjestettävää toimintaa ja Akavan Erityisaloissa käynnissä ollut jäsenmaksu-uudistus uhkasi järjestön taloutta. Näistä haasteista huolimatta TAKUn talous on ollut viimeisen vuosikymmenen aikana ylijäämäinen.

Merkittävin syy ylijäämälle oli arvioita suurempi jäsenmaksujen tuotto. Liiton ja jäsenjär-

jestön välisessä tulonjaossa jäsenmaksutulo on kerätty Akavan Erityisaloihin ja siitä osa on tuloutettu TAKULle. Tarkkaa jäsenmaksukertymää ei tiedetty talousarvioita suunniteltaessa. Budjetointi tehtiin varovaisuusperiaatteella ja on käytännössä johtanut ylijäämäisiin tilinpäätöksiin.

Jäsenmaksutuoton kasvu johtui ensisijaisesti jäsenten parantuneesta työllisyystilanteesta ja palkankorotuksista. Lisäksi opiskelijajäsenten osuus jäsenistöstä on vähentynyt ja työssäkäyvien jäsenten osuus lisääntynyt. Toistuvat

ylijäämäiset vuodet johtivat vähitellen omaisuuden karttumiseen, jota on sijoitettu suunnitelmallisesti vuodesta 2014, jolloin TAKUn hallitus konsultoi asiantuntija-apuna sijoitusjohtaja **Marja Valkeista**. Hän on toiminut TAKU asiantuntijana TAKUn sijoituksissa reilun vuosikymmenen ajan. Alun perin sijoitusstrategiana on ollut sijoittaa kotimaisiin, eettisesti kestäviin rahastosijoituskohteisiin. Tällaisina kohteina nähtiin esimerkiksi kiinteistö- ja korkorahastot. Vuonna 2019 TAKU päätti luopua hoivakiinteistösijoituksistaan, sillä hallitus katsoi, ettei sijoitus täyttänyt enää eettisen sijoituskohteen määritelmää. Tuolloin hoivayhtiöt, kuten Esperi Care, nousivat otsikoihin vakavista puutteista vanhustenhoidossa. TAKUn hallitus katsoi, ettei halua olla tukemassa heidän toimintaansa omistamalla rahastoa, joka omistaa heidän kiinteistöjään. Omistuksia on myöhemmin hajautettu myös muihin kuin kotimaisiin kohteisiin, esimerkiksi pohjoismaisiin kiinteistörahastoihin.

Viime vuosikymmenen aikana TAKUn toiminta on keskittynyt pääkaupunkiseudulle, jossa suuri osa TAKUn jäsenistä asuu ja toimisto sijaitsee. Vuonna 2017 TAKU järjesti kevätkokouksensa kaksipäiväisen seminaarin yhteydessä Turussa. Sen jälkeen kevät- ja syyskokoukset ja niiden yhteydessä järjestettävät seminaarit ovat olleet pääkaupunkiseudulla. TAKUn jäseniltään keräämässä palautteessa nousee esiin takulaisten halu verkostoitua ja saada vertais-tukea oman kuntansa muilta takulaisilta

TAKUlla oli parhaimmillaan alueyhdyshenkilö seitsemällä paikkakunnalla.

Aluetoiminnan organisointiin on vaikuttanut aiemmin kysymys sen järjestämisvastuusta Akavan, Akavan Erityisalojen ja sen jäsenjärjestöjen välillä ja sittemmin kysymys organisoinnin muodosta. Akavan Erityisaloissa aluetoiminnan organisaatio ja rahoitus on vaihdellut vuosittain suuresti ja päättynyt kokonaisuudessaan vuonna 2023. TAKU vastasi aluetoiminnan tarpeeseen tekemällä yhteistyötä erikseen sekä opiskelijajäseniensä kanssa jatkuvalla opiskelijajärjestöyhteistyöllä että työssäkäyvien jäsentensä kanssa alueverkostossa ja erilaisten vierailujen muodossa. Vuosina 2019–2020 aloitetun alueverkostotyön käynnistämistä vaikeutti vuoden 2020 alusta alkanut koronapandemia, mutta TAKUlla oli parhaimmillaan alueyhdyshenkilö seitsemällä paikkakunnalla.

2. Takulaiset

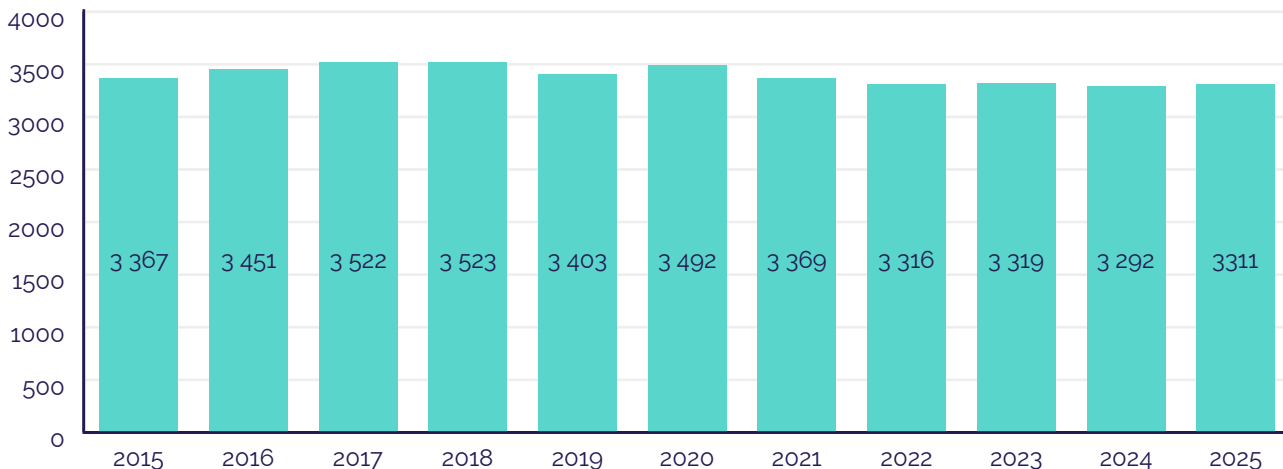
TAKUn jäseniä seuraamalla saa kuvan taide- ja kulttuurialan töistä 2010- ja 2020-lukujen vaihteessa. Vaikka TAKUn jäsenmäärän kasvu taittui verrattuna aiempiin vuosikymmeniin, jäsenten työtilanne ja tulot ovat olleet vakaita. Jäsenlajeissa suurin muutos näkyy opiskelijajäsenten vähenemisenä suhteessa työssäkäyviin jäseniin. Vaikka kulttuurialan töistä puhuessa ei yleensä ole tapana puhua vakaista työmarkkinoista, edes kansainvälisen koronatilanteen aiheuttama ja erityisesti kulttuurilaitokset sulkenut kriisi vuosina 2020–2021 ei vienyt takulaisten töitä siten kuin kriisin keskellä pelättiin.

TAKUn jäsenten työt voivat vaikuttaa päällisin puolin samanlaisilta kuin kymmenen vuotta sitten, mutta niiden sisältö on muuttunut. Tyyppillisimpiä takulaisia nimikkeitä vuonna 2025 olivat toiminnanjohtaja, tuottaja tai kulttuuri-tuottaja ja tuntiopettaja. Yksityinen sektori oli sektoreista suurin. Samaan aikaan työnantajien kolmen kärjen muodostivat Helsingin, Tampereen ja Turun kaupungit. Työtä tehtiin paljon hankerahoituksella niin ennen kuin nykyäänkin. Hankkeet itse ovat muuttuneet.

TAKUn pitkäaikainen hallituksen jäsen, Taiteen edistämiskeskuksen hankepäällikkö **Arja Laitinen** on kohdannut työssään erityisesti kunta-sektorilla työskenteleviä kulttuurialan ammatilaisia. Hänen mukaansa taide- ja kulttuurialan työntekijät ja työpaikat ovat jatkaneet ammatimaistumistaan. Hankerahoituksesta on tullut keskeinen toiminnan mahdollistaja taidealalla

ja laajasti luovalla alalla. Sitä ovat saaneet erityisesti suuret hankkeet, joissa on mukana suurempia toimijoita. Kuntasektorin hankkeet ovat usein olleet alueellisen kehityksen hankkeita ja niitä ovat vetäneet suuret alueelliset yksiköt, esimerkiksi ammattikorkeakoulut. Samaan aikaan osa hankerahoituksesta on vähentynyt – tai kuten esimerkiksi liikkuvuusapurahat, poistunut kokonaan.

*Taide- ja kulttuurialan
työntekijät ja työpaikat
ovat jatkaneet ammatti-
maistumistaan.*

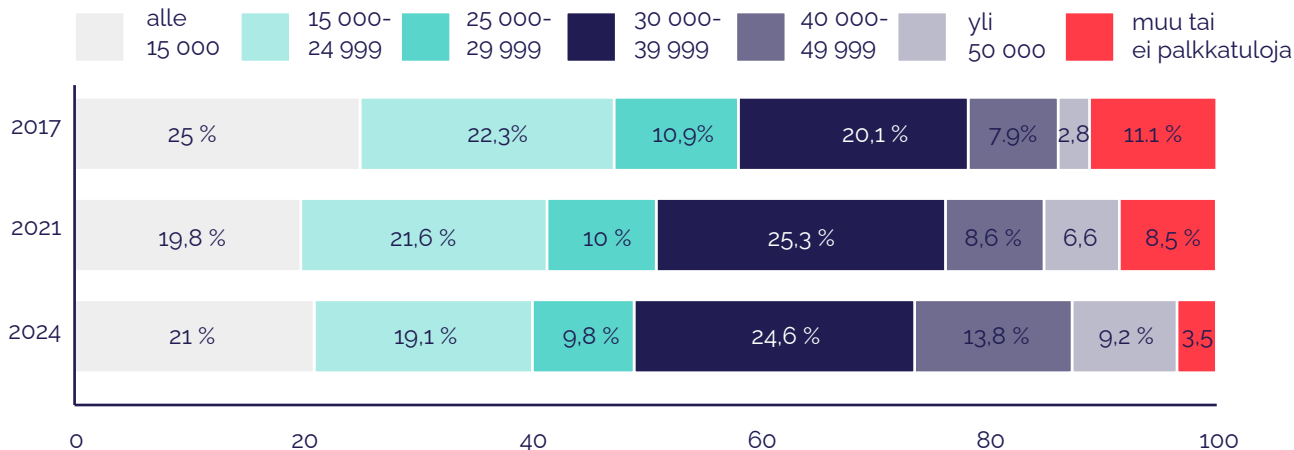
Graafi: jäsenmääräkehitys. TAKU ja sen kattoliitto Akavan Erityisalat ovat alkaneet 2010-luvulla pitämään tarkemmin huolta siitä, että niiden jäsenrekisteri on ajan tasalla. Jäsenmäärät eivät välttämättä vastaa todellista tilannetta, sillä aiemmin jäsenrekisteri on esimerkiksi listannut useampaan kertaan jäseniä, joilla on useampia jäsenyyksilajeja.

Taide- ja kulttuurialan toimijat pienissä työpaikoissa, kuten järjestösektorilla, ovat saattaneet jäädä hankerahoituksesta syrjään. Hänen mukaansa hankkeiden kasvettua myös niiden nimissä tehtävä työkenttä laajentui. Kyse ei ole vain taiteesta ja kulttuurista, vaan tämän päivän hankerahoituksella töitä tekevä kulttuuri-työläinen saattaa vaikkapa edistää kulttuurin hyvinvointivaikutuksia tai elämystaloutta.

Takulaisten työnteko useammalle työnantajalle oli tyypillistä. Toisaalta kyse voi olla siitä, ettei toimeentulo yhdestä pienestä lähteestä ollut riittävää. TAKUn yhteisösuunnittelija Vilja Byström on nähnyt toisaalta sitäkin, että kulttuurialan työntekijällä voi olla kokopäivätyö,

mutta hän tekee sen lisäksi muuta työtä oman osaamisensa kehittämiseksi. Työnantajat ruokkivat tätä tilannetta laatimalla hyvin eksakteja työpaikkailmoituksia, joiden vaatimuksiin työnhakijat joutuvat reagoimaan. Byströmin mukaan ennen työntekijä saattoi tulla taloon tiedonjanoisena oppimaan uutta. Nykyään on tyypillisempää, että työntekijät kokevat työnantajan vaativan työn jokaisen osa-alueen hallitsemista jo etukäteen.

Myös TAKUn opiskelijajäsenille oli tyypillistä yhdistää opintoja ja työntekoa. TAKUn uudet jäsenet ovat pitkään tyypillisesti liittyneet ammattijärjestöön opiskelujensa aikana. Vuonna 2017 opiskelijoita oli 21 prosenttia jäse-

Graafi: Jäsenistön palkkakehitys aikavälillä 2017–2024.

nistöstä. Takulaiset opiskelijat tekivät paljon töitä opintojensa ohessa. He maksoivat tuloistaan sekä absoluuttisesti että suhteellisesti eniten jäsenmaksua verrattuna muihin Akavan Erityisalojen järjestöihin, vaikka TAKUssa oli vasta toiseksi eniten opiskelijajäseniä.²

Viimeisen kymmenen vuoden aikana ammatijärjestöön on liittytty kuitenkin yhä enemmän työssäkäyvänä jäsenenä. Vuonna 2025 enää 14 prosenttia jäsenistöstä oli opiskelijastatuksella.

Ensimmäisenä koronavuonna 2020 pelät-

² Verrattuna niihin jäsenjärjestöihin, joissa oli vähintään 100 opiskelijajäsentä.

tiin suuria, pysyviä ongelmia taide- ja kulttuurialalle. Erityisesti tapahtuma-alalla, jossa toiminta on riippuvaista lipputuloista eikä julkisesta tuesta, odotettiin mahdollisia irti-

*TAKUn jäsenistö selvisi
koronavuosista pääsään-
töisesti lomautuksilla
pysyvien työpaikkojen
menetysten sijaan.*

sanomisia ja yhtiöiden konkursseja. TAKUn jäsenistö selvisi kuitenkin pahimmista korona-vuosista pääsääntöisesti lomautuksilla pysyvien työpaikkojen menetyksen sijaan. Jäsenten palkkataso jatkoi sen sijaan hidasta nousua.

TAKUn alkuvuosikymmeninä jäsenistön tuntemus perustui siihen, että pienessä järjestössä kaikki tuntevat toisensa. Tultaessa 2000-luvulle ja järjestön kasvaessa yli 3000 jäseneseen ei tällainen orgaaninen tuntemus ole ollut enää mahdollista. Tieto TAKUn jäsenistöstä perustui pitkälti Akavan Erityisalojen ylläpitämään jäsenrekisteriin. Se ei eritellyt keskeisiä tukelaisia aloja toisistaan ja esimerkiksi yleisen kirjallisuustieteen maisterit olivat samassa kategoriassa kulttuurihistorian tutkimuksen suorittaneiden kanssa, eivät esimerkiksi kotimaisen kirjallisuuden maisterien kanssa. Suuresta osasta jäsenistöstä ei ollut lainkaan tietoa tutkimuksista. Tämän puutteellisen tiedon valossa TAKUn hallitus suuntasi opiskelijarekrytointia taide- ja kirjallisuusaloille, joiden osuus jäsenistössä sitten myös todellisuudessa kasvoi.

Tunteakseen jäsenistöään paremmin TAKU aloitti osana vuonna 2019 laadittua uutta strategiaansa jäsensegmentointiprojektin. Se toteutettiin vuonna 2021 yhteistyössä Goforen kanssa ja siinä ensimmäistä kertaa jäsenistöä tutkittiin monipuolisesti ja kattavasti eri näkökulmista. Projektissa tehtiin jäsenkysely, johon vastasi noin 700 jäsentä. Projektin tarkoituksena oli saada tietoa eri jäsenlajien koosta ja

Viisi yleisintä tutkintonimikettä 5/2025

Filosofian maisteri	26 %
Kulttuurituottaja (AMK)	15 %
Taiteen maisteri	8 %
Humanististen tieteiden kandidaatti	6 %
Kuvataiteilija (AMK)	5 %

merkityksestä TAKUssa, mutta myös auttaa TAKUa paremmin palvelemaan jäsenistönsä erilaisia tarpeita. Jäsenet jaettiin 14 eri ryhmään, joita erotteli muun muassa erilainen työtilanne, haluttujen palvelujen tarve ja syyt kuulua ammattijärjestöön.

3. Jäsenliittona ja yhteistyökumppanina

Akavan Erityisalojen jäsenjärjestönä osa laajempaa akavalaista kokonaisuutta. Viisikymmentävuotiaana taide- ja kulttuurialan järjestönä se on toiminut sekä perinteisten alan järjestöjen että uusien taide- ja kulttuurialaa puolustamaan syntyneiden järjestöjen yhteistyökumppanina.

Vuodesta 2010 alkaen TAKU on ollut jäsenmäärältään akavalaisen Akavan Erityisalojen toiseksi suurin jäsenjärjestö Specian jälkeen. Akavan Erityisaloissa liiton jäsenjärjestöt ovat vaikuttaneet suoraan liiton hallituksessa, sen pysyvissä neuvottelukunnissa ja muuttuvissa työryhmissä. Hallitus on muodostettu vaaliliitossa järjestöjen välisen neuvottelun tuloksena. Suuri jäsenmäärä on mahdollistanut TAKUlle 2010-luvulta yhden hallituspaikan riippumatta siitä, onko TAKU ollut mukana vaaliliitossa. Jäsenmäärän kasvu on vakauttanut tilannetta aiemmasta, jossa TAKU ei aina ollut mukana liiton toimielimissä siitä huolimatta, että oli jo toiseksi suurin sen järjestö.³

Työskentelyä muiden Akavan Erityisalojen järjestöjen kanssa 2010-luvun alusta leimasi

kamppailu näkyvyydestä liiton edunvalvonnassa ja julkisuuskuvassa. Tämä tarkoitti esimerkiksi keskusteluja siitä, miten kulttuurialat ja aivan konkreettisesti sana kulttuuri näkyivät liiton viestinnässä esittelymateriaaleista vaali- ohjelmiin. TAKU onnistui pitämään kulttuurin ja kulttuurialalle tyypilliset edunvalvonnan kysymykset, kuten sukupuolten välisen palkkatasa-arvon, pinnalla Akavan Erityisalojen vaali- ja neuvottelutavoitteissa. Käytännön asioissa yhteistyöstä liiton kanssa teki työllistävää erityisesti jäsenrekisteriuudistus, joka alkoi vuonna 2015 ja vaati tulevana vuosina paljon työaikaa TAKUn toimistolta. Uudistus myöhästyi, ylitti budjettinsa ja oli periaatteessa valmistuessaan vuonna 2018 edelleen keskeneräinen.

3 Hallituskaudella 2008–2010 TAKU suljettiin pois Akavan Erityisalojen varsinaisesta hallituspaikasta sillä perusteella, että takulainen Jorma Rihto oli hallituksen puheenjohtaja. Puheenjohtaja valitaan erikseen johtamaan koko liittoa ja TAKUssa tilannetta pidettiin epäreiluna. Protestina TAKU jäi pois sekä tarjotulta hallituksen varapaikalta että liiton neuvottelukunnista. Luttinen, Jaana: Kulttuurista työtä : Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU 1975–2015, 2015, 239–240. .

TAKUlle syntyi uusi kulttuurialan yhteistyökumppanivuonna 2018, kun Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry aloitti toimintansa. Järjestön rakenteen ollessa vielä suunnitteleasteella vuonna 2017 TAKUssa pohdittiin mahdollisuutta olla jäsenenä mukana uuden järjestön toiminnassa. Lopulta järjestöstä tuli taide- ja kulttuurialan tuki- ja tuottajaorganisaatioiden kattojärjestö ja työntekijöitä edustavana palkansaajajärjestönä TAKU tai muut ammattijärjestöt eivät siihen liittyneet. Järjestöistä ei tullut kuitenkaan tavoitteiltaan ristiriitaisia, vaan molempien järjestöjen edunvalvonnan tavoitteet ovat olleet samansuuntaisia. KULTA ry ehti aloittaa toimintansa juuri ennen koronakriisiä. Se edusti TAKUn kanssa samantyyppisiä kantoja, joissa koronarajoituksia haluttiin noudattaa, mutta edistää taide- ja kulttuurilaitosten avaamista pikaisesti yhtä aikaa muiden yhteiskunnan toimintojen kanssa. Vuonna 2020 KULTA ry:n pääsihteeri **Rosa Meriläinen** sai TAKULTA *vuoden taide- ja kulttuurialan asiantuntija -palkinnon* (lista kaikista palkinnonsaaneista sivulla 18.)

*TAKU onnistui pitämään
kulttuurin ja kulttuurialalle
tyypilliset edunvalvonnan
kysymykset pinnalla.*

Suurimman muutoksen TAKUn rooliin Akavan Erityisalojen jäsenenä aiheutti vuoden 2020 jäsenmaksu-uudistus. Akavan Erityisalat tavoitteli vuonna 2017 kirjoitetussa strategiassaan prosenttiperustaisesta jäsenmaksurakenteesta luopumista. Pelkona oli hyvin toimeentulevien jäsenten kato sellaisiin ammattiliittoihin, joissa oli tasajäsenmaksu, tai jääminen kokonaan jäsenyyden ulkopuolelle. Strategiassa ei linjattu millainen jäsenmaksun tulisi olla, mutta liiton jäsenjärjestöt sopivat keskenään, että muutoksessa liiton ja jäsenjärjestöjen taloudellisen toimintakyvyn olisi säilyttävä ja yhdistysten liitolle maksaman osuuden tulisi olla tasavertainen.⁴

Nämä reunaehdot estivät jo pidempään ideoidun jäsenmaksukaton käyttöönottamisen tai siirtymisen tasamaksuun prosentuaalisen maksun sijaan. Jäsenmaksu-uudistus näytti strategiakauden lähentyessä loppuaan mahdollottomalta toteuttaa. Akavan Erityisalojen säännöistä oli poistettu maininta prosentuaalisesta jäsenmaksusta, jotta uudistus voisi tulla voimaan ilman tarvetta sääntömuutokseen ja sen tarvitsemaan suurempaan enemmistöön liittokokouksessa. TAKU kannatti muutosta syysliittokokouksessa 2019 luottaen siihen, että uudistuksen reunaehdot kunnioitettaisiin ja liitto ei lähtisi romuttamaan yksittäisten jäsenjärjestöjensä tai omaa talouttaan. Liiton ja yhdistysten tekemistä laskelmista kävi ilmi,

4 Jäsenjärjestöjen tapaamismuistio 6.3.2019.

että TAKUn jäsenmaksutulot saattaisivat heiketä 30–40 prosenttia ja eräiden pienempien jäsenjärjestöjen tulot kääntyä kokonaisuudessaan negatiivisiksi, mikäli jäsenmaksu muutettaisiin tasamaksuksi.

Sovituista reunaehdoista huolimatta Akavan Erityisalojen hallitus esitti kevätiliittokokoukselle 2021 esitystä siirtymisestä prosenttiperustaisesta jäsenmaksusta tasajäsenmaksuun. Lisäksi liittokokoukselle esitettiin toista, vielä suurempaa muutosta: tasajäsenmaksumallia, joka olisi romahduttanut liiton omat tulot. Liittokokouksessa ne jäsenjärjestöt, joiden edustajat olivat esittäneet hallituksen pohjaesitystä jäsenmaksun uudistamiseksi, yllättäen vetäytyivät oman ehdotuksensa takaa ja päättivät kannattaa tätä yksittäisen järjestön esittämää mallia. Pienellä marginaalilla se tuli liittokokouksen päätökseksi. Uudistusprosessi oli riitainen. Liiton hallituksen kokoukset, liittokokous ja sitä seuranneet ylimääräiset kokoukset venyivät säännönmukaisesti kuusi-seitsemäntuntisiksi. Päätöksistä jätettiin pöytäkirjoihin useampia eriäviä mielipiteitä, joissa myös TAKUn edustajat olivat mukana.

TAKUn vahvistunut talous auttoi järjestöä selviämään jäsenmaksupäätöksestä, mutta se oli tuhoisa Akavan Erityisalojen taloudelle. Talouspäällikkö irtisanoutui päätöksen jälkeen. Suurin osa muustakin henkilöstöstä vaihtui lyhyessä ajassa päätöksen jälkeen lähinnä itse irtisanoutumalla. TAKUn toiminta liitossa

on jatkunut muutoksen jälkeen yhteistyössä vaikeasta muutoksesta selviämiseksi. TAKU muun muassa jatkoi jäsenille tarjottavia vakuutuksia sen jälkeen, kun Akavan Erityisalat luopui niistä loppuvuodesta 2024 säästösyistä.

Yhteistyö muun ay-kentän kanssa on ollut sujuvampaa. TAKU on toiminut pitkään ammattiliittojen yhteisessä kulttuurialojen neuvotelukunnassa (KALN) ja itsensä työllistäjien ja freelancereiden asemaa ajavassa ITSET-ryhmässä. TAKUn kanssa toimitilat jakaneiden järjestökumppanien kanssa TAKUlla on ollut paljon yhteistyötä kampanjoista ja kannanotoista yhteisiin harjoittelijoihin. Koronakriisi aktivoi vanhoja ja synnytti uusia edunvalvontajärjestöjä ja yhteenliittymiä perinteisen ammattiliittojen edunvalvontatoiminnan rinnalle. Vuonna 2019 perustettu elävän musiikin toimijoiden LiveFIN ja vuonna 2020 perustettu tapahtuma-alan Tapahtumateollisuus ry puolustivat omien alojensa toimintaedellytyksiä. TAKU oli yhteisrintamassa näiden uusien toimijoiden kanssa ottamassa kantaa ja osoittamassa mieltä taide- ja kulttuurialan puolustamiseksi koronapandemian poikkeusoloista päätetäessä ja kulttuurialan leikkauksia vastustettaessa.

TAKUn työelämäpalkintojen ja -kunniamainintojen saajat

Vuoden taide- ja kulttuurialan asiantuntija

- 2019 Maiju Talvisto, vastaava tuottaja, Flow Festival
- 2020 Rosa Meriläinen, pääsihteeri, Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- 2021 Arja Huotari, kulttuuripalvelupäällikkö, Oulun kaupunki
- 2022 Kaisa Paavolainen, toimitusjohtaja, Suomen Teatterit ry
- 2023 Pilvi Kuitu, toiminnanjohtaja, Kulttuurikeskus PiiPoo
- 2024 Tommi Muhli, kulttuurituottaja, Vihdin kunta

Vuoden taide- ja kulttuurialan teko

- 2019 Taidetestaajat-hanke
- 2020 Koronavuonna kunniamaininta myönnettiin koko taide- ja kulttuuritoimialalle
- 2021 Mitta on täysi -mielenilmaus
- 2022 Artists at Risk (AR)/ taustaorganisaatio Perpetuum Mobile ry
- 2023 Kunnan Pojat -orkesteritoiminta, Rovaniemen kaupungin kulttuuripalvelut
- 2024 Musamimmien päivä

Vuoden taide- ja kulttuurialan työnantaja

- 2019 Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry/ Kulttuuria kaikille -palvelu
- 2020 Joensuun Popmuusikot ry/ Ilosaarirock
- 2021 UrbanApa/ taustaorganisaatio on UTT ry

4. Edunvalvonta

Takulaista edunvalvontaa määrittivät niiden ihmisten osaaminen ja verkostot, jotka siitä vastasivat. Vuosikymmenen aikana tapahtuneet henkilöstövaihdokset ja kukin hallitus vuorollaan ovat lyöneet leimansa ammatilliseen edunvalvontaan ja ohjanneet sen suuntaa. Ennen koronapandemian aikaa painopiste oli ammattiliittojen perinteisessä työssä parempien työehtojen neuvottelemiseksi ja työelämän laadun kehittämisessä.

Vuoden 2021 jälkeen korona-aikojen poikkeuslainsäädäntö alkoi vähentyä, mutta siitä opitut tekemisen tavat jäivät suomalaiseen lainsäädäntötyöhön. Pitkät kommenttikierrokset liittojen ja niiden jäsenjärjestöjen välillä lyhenivät tai poistuivat kokonaan. Sen seurauksena myös TAKUn edunvalvonta muuttui entistä itsenäisemmäksi eikä ollut enää niin sidoksissa muuhun akavalaiseen edunvalvontaan. Toisaalta monet edunvalvonnan tavoitteet säilyivät samoina kuin ennen pandemiaa ja TAKU edelleen edisti esimerkiksi yhdistelmävakuutuksen käyttöönottoa ja vastusti kulttuurin leikkauksia, kuten kymmenen vuotta aiemminkin.

Vuonna 2015 TAKUn edunvalvontaa tehtiin keskeisesti Akavan kautta sen monissa yhteistyöelimissä. Edunvalvonnan tavoitteet koskivat kaikkia korkeakoulutettuja työntekijöitä, eivät vain taide- ja kulttuurialalla työskenteleviä. Toiminnanjohtaja Kirsi Herala edusti järjestöä ryhmissä, jotka työskentelivät julkisen alan KVTES:n uudistamisen, yksityisen sektorin työehtosopimuksettomien työntekijöiden oikeuksien parissa ja niiden ongelmien kanssa, joita aiheutti käynnissä ollut valtion ja kuntien rahoituksen muutos kunnallisen kulttuuri toiminnan sijaan määräaikaisiin hankkeisiin ja projektityöhön.

Samaan aikaan akavalaista kenttää puhututti *Uusi keskusjärjestö* –nimellä kutsuttu hanke, jonka tavoitteena oli synnyttää Elinkeinoelä-

*Takulaista edunvalvontaa
määrittivät niiden ihmisten
osaaminen ja verkostot,
jotka siitä vastasivat.*

Itsensätyöllistäjiä edustavien ammattiliittojen yhteistyöryhmä ITSET tapasi syksyn 2023 aikana kaikkien puolueiden eduskuntaryhmät. Kuva SDP:n tapaamisesta, TAKUn tj. Nea Leo toinen oikealta.

män keskusliittoa vastaava keskusjärjestö palkansaajapuolelle. TAKUn hallitus ja Akavan Erityisalat suhtautuivat hankkeeseen myönteisen uteliaasti. Se lopulta kariutui nykyisten keskusjärjestöjen haluttomuuteen yhdistyä.

Samana vuonna valmistui niin kutsutun *Trendi-työryhmän* työ osa-aikaisten työntekijöiden ja yrittäjien työläinsäädännön kehittämiseksi. TAKU otti siihen kantaa sekä suoraan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle että yhdessä SAK:n, STTK:n ja Akavan kanssa Itsensä työllistäjien ITSET-ryhmässä. Molemmilla rintamilla TAKU kannatti tarkempaa säätelyä suositusten sijaan, jotta monityöläisten asema lainsäädännössä parantuisi. Sipilän hallituksen työtä kritisoitiin TAKUn perinteisellä vaikuttamisen kentällä

kunnallisissa kulttuuripalveluissa: pelkona oli, että lakisääteiset kunnalliset kulttuuripalvelut katoaisivat kokonaan.

ITSET-ryhmän kanssa TAKU ajoi myös yhdistelmävakuutusmallia, jossa eri tulonlähteistä

Yhdistelmävakuutusmallissa eri tulonlähteistä palkkaa ja muita tuloja saavien ihmisten sosiaaliturva ratkaistaisiin.

TAKU sosiaali- ja terveysministeri Sarkkisen sekä työministeri Haataisen pyöreän pöydän keskustelussa, jossa käsiteltiin luovien alojen ammattilaisten sosiaaliturvan kehittämistarpeita, Maaliskuu 2022.

palkkaa ja muita tuloja saavien ihmisten sosiaaliturva ratkaistaisiin. Yhdistelmävakuutuksen käyttöönottoa selvitettiin sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä ja sen jatkotoissa vuosina 2016–2018. TAKU kannatti yhdistelmävakuutuksen käyttöönottoa, mutta sen valmistelu ei edennyt koronakriisin aikana. Vuoden 2020 piti olla TAKUn edunvalvon-
nassa itsensätyöllistäjien ja monityöläisten aseman parantamisen teemavuosi, mutta toisin kävi. Koronapandemia laittoi TAKUn edunvalvonnan prioriteetit uusiksi kahden vuoden ajaksi vuosina 2020–2021, ja vielä 2022 elettiin epävarmuudessa siitä, ovatko rajoitustoimet oikeasti väistymässä.⁵ Yhdistelmävakuutuk-

seen palattiin vasta 2024 sosiaali- ja terveysministeriön uudella selvityksellä. TAKU oli kuultavana ministeriön järjestämissä keskusteluissa vakuutuksen käyttöönotosta. Niiden pohjalta asian käsittely eteni keväällä 2025 Orpon hallituksen puoliväliriiheen.

Pandemian rajoitustoimien loputtua TAKUn edunvalvonta jatkoi pitkäaikaisten, rakenteellisten muutosten edistämistä. Hyvän kuvan järjestön prioriteeteista saa tarkastelemalla kannanottoja, joita on tehty korona-aikojen aikana ja sen jälkeen, ja jotka eivät suoraan liity koronan aikaisiin poikkeusoloihin tai niistä toipumiseen.

Jo mainitun yhdistelmävakuutuksen lisäksi TAKU on 2021 ottanut kantaa arpajaislain muu-

5 Koronapandemian vaikutuksia taide- ja kulttuuri-alalla käsitellään omassa luvussaan.

Taide- ja kulttuurialan työelämän edunvalvonta on TAKUn toiminnan ydin. Jäsenten työelämäheikennyksiin on otettu valppaasti ja aktiivisesti kantaa vuosien varrella. Kannanotto on vuodelta 2023.

TAKU nosti lausunnossaan (2024) taide- ja kulttuuri-alan hyvän työelämän kaiken kehittämisen perustaksi. Kulttuuripoliittisen selonteon linjaukset ulottuvat 2040-luvulle saakka.

Hyvää edunvalvontayhteistyötä tekevä Kulttuurialan ammattiliittojen neuvottelukunta KALN tapasi työministeri Matias Marttisen (kuvassa keskellä) syksyllä 2025. Tapaamisessa mukana olivat Elina Kuusikko (Näyttelijäliitto), Karoliina Huovila (Teme), Nea Leo (TAKU) ja Petri Savolainen (Journalistiliitto).

tokseen, jossa pelihaittojen ehkäisystä aiheutuvat toimet vähensivät Veikkauksen rahapelitoiminnan tuottoja. TAKU kannatti muutosta, mutta vaati rahoituksen korvaamista valtion budjettivaroista. Näin päätettiin tehdä, mutta aiemmin vakaa rahapeli tuotto kulttuurille ja urheilulle korvautui budjettirahoituksella, jonka taso on vuosittain vaarassa laskea maan hallitusten etsiessä säästöjä budjetteihin.

Yksittäisiä kannanottoja herättäneiden aiheiden lisäksi löytyy monia sellaisia, joita TAKU on kommentoinut useampaan otteeseen. Kou-

lutus on yksi niistä. Kantaa on otettu esimerkiksi humanististen alojen koulutustarpeen puolesta ja harjoittelijoiden aseman parantamiseksi. Toinen merkittävä aihe on ollut alan

TAKU on ottanut kantaa mm. harjoittelijoiden aseman parantamiseksi.

palkkaus ja yrittäjien toimeentulo, joita kommentoitiin niin lakon vaatineen kunta-alan palkkaratkaisun kuin yrittäjien toimeentulon näkökulmasta useita kertoja. Kannanotoissa näkyvät muutkin toimeentuloon vaikuttavat seikat, kuten arvonlisäverotuksen kiristäminen ja eläkelainsäädännön uudistukset.

Suurin yksittäinen aihe on kuitenkin ollut taide- ja kulttuurialan rahoitus. Pelkästään koronavuosien leikkauksia vastustavien kannanottojen jälkeenkin TAKU on ottanut tätä kirjoittaessa seitsemän kertaa kantaa hallituksen leikkauspolitiikkaa vastaan yksin tai yhdessä Akavan Erityisaloihin kuuluvien kollegajärjestöjen kanssa. Pääviestinä on ollut korostaa alan työllistävää vaikutusta, joka on tutkimusten mukaan erittäin suuri suhteessa sen saamaan julkiseen rahoitukseen. Eduskuntavaaleissa 2019 ja 2023 TAKU kannatti muiden kulttuurialan järjestöjen kanssa Suomen kulttuuribudjetin nostamista prosenttiin valtion budjetista, mutta leikkaukset kulttuuriin ovat vieneet tavoitetta kauemmaksi sen sijaan, että rahoitusosuutta olisi saatu kirittyä kiinni.

Perinteisten vaikuttamiskeinojen, kuten mielenosoitusten, vaalitavoitteiden ja mielipidekirjoitusten, lisäksi TAKU on muun muassa alkanut vuonna 2023 julkaista tilastotietoa taide- ja kulttuurialan rahoituksesta ja sen merkityksestä työllisyydelle ja kansantaloudelle. *Avainluvut*-tietopaketti on ollut suosittu ja sen päivittämistä on jatkettu vaalien jälkeen.

TAKUn ääni on myös kuulunut sidosryhmäta-
paamisissa päättäjien kanssa. Edunvalvonnan toimeenpanosta vastaavan toiminnanjohtaja Nea Leon mukaan valmistelevia virkamiehiä ja poliitikkoja on tavattu entistä enemmän. TAKU on osallistunut ministeriöiden valmistelutyöhön sekä itsenäisesti että osana suurempia verkostoja, kuten Kulttuurialan ammattiliittojen neuvottelukunnan (KALN) ja ITSET-ryhmän jäsenenä.

Kulttuurialaan
kohdistuvat leikkaukset
SYÖVÄT
SUOMEN KASVUN
PERUSTAA
TAKU

Tietoperustainen vaikuttaminen on yksi TAKUn vah-
vuuksista. TAKU tarjoaa dataa myös muille toimijoille
suositulla Avainluvut-sivullaan. Kannanotto keväältä
2024.

Freelancereiden
turvaksi tarvitaan
muutos
työlainsäädäntöön.
TAKU

TAKU puolustaa erilaisia työnteon muotoja ja kaikille rei-
lua työelämää väsymättä. Kannanotto freelancereiden
ja monityöläisten asemaa koskien vuodelta 2021.

5. Koronapandemia taide- ja kulttuurialalla

Jokaisella 2020-luvun toimijalla on oma tarinansa Covid-19 -pandemiasta, joka sulki länsimaiset yhteiskunnat eriasteisiin eristysten ja rajoitusten tiloihin vuosina 2020–2022. Pandemian aikana vaikuttaminen muuttui nopeatempoiseksi, kun taide- ja kulttuurialan toiminnan mahdollistamiseksi vaadittiin nopeita kommentteja poikkeusolojen lainsäädäntöön ja alan turvaamiseksi tehtyihin toimiin.

Taide- ja kulttuurilaitokset suljettiin rajoituksissa ensimmäisinä ja avattiin viimeisinä. Suomalainen lainsäädäntö sopeutui sykliin, jossa alan säännöt, rahoitus ja tulevaisuudennäkymät muuttuivat yhdessä yössä aivan toisenlaisiksi. Ne jatkoivat muuttumistaan kahden vuoden ajan niin, että toimintaa oli mahdotonta suunnitella pitkäjänteisesti. TAKU reagoi äkilliseen kriisiin nopeasti. Kannanotto *"Pandemian kurittama kulttuuriala tarvitsee järeitä tukitoimia"* julkaistiin heti seuraavana päivänä rajoitustoimien aloittamisesta.

Koronapandemian aikana järjestöjen perinteiset tavat viestiä ja työskennellä menivät nopeasti uusiksi. TAKU oli vuoden 2019 strategiassaan määritellyt yhdeksi arvokseen valp-

pauden. Kirjauksen pitävyyttä päästiin koettelemaan hyvin nopeasti, kun valtioneuvoston tiedotustilaisuudessa 12.3.2020 ilmoitettiin, että Suomi ja kulttuuritapahtumat sen mukana olivat menossa sulkutilaan. Työntekijät ja hallitus olivat fyysisesti toistensa tavoittamattomissa. Siitä huolimatta yhteistyöskentely alkoi heti seuraavana aamuna hallituksen jäsen **Piia Lääverin** aloitteesta, joka itsekkin työskenteli tapahtuma-alalla Ruisrockin vastaavana tuottajana. Kannanotto julkaistiin saman päivän iltapäivällä ja oli yksi ensimmäisistä taide- ja kulttuurialan järjestöjen kommentteista.

Taide- ja kulttuurilaitokset suljettiin rajoituksissa ensimmäisinä ja avattiin viimeisinä.

Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKU ry

Julkaisija: Nea Leo · 13. maaliskuu 2020 ·

Pandemian kurittama kulttuuriala tarvitsee järeitä tukitoimia... Näytä lisää

1,1 t.

7 kommenttia 653 jakoa

Tykkää

Kommentti

Jaa

Kuvakaappaus kulttuurialaa puolustaneesta korona-ajan kannanotosta, joka levisi laajasti nopean liikkeellelaittamisen jälkeen maaliskuussa 2023.

Viestinnän reagointinopeus todennäköisesti vaikutti siihen, että kannanotosta tuli siihen mennessä laajimmalle levinnyt TAKUn julkaisu. Se keräsi Facebookissa yli 1100 reaktiota ja sen

jakoi 653 käyttäjää, joiden jakamana sen saatavuus oli moninkertainen alkuperäisen julkaisun näkyvyyden päälle. Kannanoton viestin levittämisessä käytettiin tuolloin vielä laajasti

käytössä olleita sosiaalisen median välineitä, kuten aihetunnisteita ja kehyksiä, joita käyttäjät voivat lisätä profileihinsa.

TAKUn hallituksen tapahtuma-alalla toimivat jäsenet ymmärsivät nopeasti, minkälaisiin tulonmenetyksiin ehdotetut rajoitukset voisivat johtaa. Koronatoimien alkaessa niiden kestoista ei ollut tietoa, mutta pitkittyessään rajoitusten pelättiin johtavan laajoihin irtisanomisiin ja konkurssseihin. Kannanotossa vedottiin taide- ja kulttuurialan tukijoiden solidaarisuuteen, etteivät ihmiset pyytäisi peruuntuneiden tapahtumien lippurahoja takaisin.

Koronarajoitukset ja niiden ennakoimattomuus aiheuttivat merkittäviä ongelmia koko alalle. Kevään 2020 ja 2021 tapahtumien suluista päätettiin aina viikoiksi kerrallaan ja viikot venyivät kuukausiksi. Tapahtumia piti suunnitella kahteen kertaan – etäosallistumisella tai lähitapahtumana toteutettaviksi – ja sitten katsoa, kumpi toteutuu.

Esimerkki Suomen kansallisoopperan kaudesta 2021 kuvaa, millaisia alan ongelmat käytännössä olivat. Ooppera pääsi aloittamaan vuoden esityskautensa vasta elokuussa, sillä taidelaitokset olivat suljetut koko kevätkauden. Elokussa käytössä olivat turvavälit. Katsomot oli jaettu erillisiin lohkoihin, joilla ei ollut kontaktia toisiinsa ja lohkot ohjattiin toisistaan erikseen saliin ja pois. Aluehallintovi-

TAKU piti yllä hyvien uutisten listaa pitääkseen yllä toivoa ja jakaakseen tietoa uusista tuista.

rasto vaati jokaiselle lohkolle omia vessoja, joita muiden lohkojen käyttäjät eivät käyttäisi, mutta tätä ooppera ei pystynyt järjestämään. Poliisi valvoi esityksiä ja mediassa jännitettiin, keskeytetäänkö esitykset, jos järjestelyt todetaan puutteellisiksi. Esitykset saatiin silti aloit-
taa.

Näillä järjestelyillä ne jatkuivat vain kaksi kuukautta. Lokakuussa 2021 rajoitukset muuttuivat siten, että rokotettu yleisö sai osallistua koronapassia näyttämällä esityksiin normaalisti. Tätä järjestelyä jatkui kaksi kuukautta, jonka jälkeen joulukuussa pahentuneen koronatilan-teen vuoksi esittävän taiteen areenat suljettiin kokonaan jälleen loppuvuodeksi. TAKUn kannanotossa kirjoitettiin jo kriisin keskellä loppuvuodesta 2020 tapahtuma- ja kulttuurialan olevan koronakriisin sijaiskärsijä. Sen mukaan ala oli esimerkiksi noudattanut rajoituksia eikä kapinoinut niitä vastaan, mutta sen toiminta kiellettiin ensimmäisenä ja sallittiin viimeisenä verrattuna muihin aloihin.

Mitta on täysi -mielenilmaus 3.6.2021 Helsingissä eduskuntatalon edessä.

TAKU otti aktiivisesti kantaa toimiin taide- ja kulttuurialan toimijoiden tukemiseksi. Valtiokonttori jakoi kustannustukea pandemian vuoksi tuloja menettäneille yrityksille kuudella tukikierroksella 2020–2022. Jokaisella kierroksella TAKU pyrki vaikuttamaan siihen, että tuet kohdistuisivat paremmin taide- ja kulttuurialalla toimiville yrittäjille, joiden toiminta ei välttämättä täyttänyt tukien ehtoja. Samoin TAKU pyrki suorassa yhteistyössä poliittisten puolueiden ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa löytämään tukimuotoja, joilla taide- ja kulttuurialan freelancereita tuettaisiin paremmin.

Nopeasti muuttuvassa tilanteessa kommentteja haluttiin usein heti seuraavaksi päiväksi ja aiempi kommentoinnin marssijärjestys jäi taka-alalle. Sellaisiin kierroksiin, joissa kommenttipyyntö tuli ensin ministeriöstä Akavaan, sieltä Akavan Erityisaloille, sieltä TAKULle ja samaa reittiä takaisin, ei ollut aikaa. Korona-aikana jaettiin useita ylimääräisiä tukikierroksia ja esimerkiksi työttömyysturvan ehtoja höllennettiin väliaikaisesti niin, että yrittäjät saattoivat saada työttömyysetuutta koronapandemian vähentämien tulojen perusteella. Jakaakseen tietoa uusista tuista ja pitääkseen yllä toivoa vaikeassa tilanteessa TAKU piti yllä hyvien uutis-

Ensimmäisillä Kulttuurikahveilla (2021) tarkasteltiin kulttuurin asemaa kunnissa.

ten listaa näistä ja monista muista toimista.

Vuoteen 2021 mennessä taide- ja kulttuuri-alan toivottomuus oli lisääntynyt siinä määrin, että rajoitustoimia alettiin kritisoimaan aiempaa voimakkaammin. Kulttuurin edunvalvojat eivät kyseenalaistaneet koronan vakavuutta, vaan rajoitustoimien kohdistumisen kohtuutoman voimakkaasti kulttuuriin. Karaokea sai laulaa auki olevassa baarissa, mutta ammatilaulaja ei saanut siellä esiintyä. Kun samaan aikaan kulttuurialalle suunnattiin merkittäviä rahoitusleikkauksia, järjestettiin eduskuntatalon edessä kesäkuussa *Mitta on täysi* -mielen-

ilmaus koordinoitusti maskein ja turvavälein. TAKU osallistui yhtenä alan toimijana mielenilmaukseen ja palkitsi sen taide- ja kulttuurialan vuoden tekona 2021.

Korona-aika jätti jälkensä TAKUn päivittäiseen toimintaan. Jäsenten kynnys jättää tulematta paikalle koulutuksiin ja tapahtumiin madaltui. Jäsenten odotus on, että tapahtumiin on etäosallistumismahdollisuus. Ihmisten toiminnan muuttuminen vaati TAKUa kehittämään uudenlaisia tapahtumia, joihin on helppo tulla. Tällaisia ovat olleet kaikille avoimet, etänä järjestettävät *Kulttuurikahvit* sekä vaihtuvasti eri jäsenryhmille kohdistetut *Ammattilaisaamut*.

6. Viestintää ja kampanjointia

TAKUn ilme ja näkyvyys ulospäin ovat muuttuneet viimeisen kymmenen vuoden aikana lähes täydellisesti. Vuosia 2015 ja 2025 yhdistäviä piirteitä on vähän. Molempina vuosina TAKU on lähettänyt jäsenilleen sähköpostia ja yhdistyksellä on ollut verkkosivut sekä sivu Facebookissa. Nämä vanhemmat viestintäkanavat ovat kuitenkin itse muuttuneet ja niiden rinnalle on otettu käyttöön uusia kanavia. Koronakriisin aikana TAKU viesti jo monikanavaisesti eri alustoilla.

TAKUn taloudellisen tilanteen kehittyessä 2010-luvulla keskeiseksi kehittämiskohteeksi tunnistettiin viestintä. Toiminnanjohtaja Kirsi Herala ja järjestö- ja kehitysvastaava Riina Virkunen tekivät TAKUn viestintää ja julkaisuja muun työnsä ohessa. Organisaation kasvaessa yhden toiminnanjohtajan ja vaihtuvien muiden työntekijöiden työpaikasta useamman vakituisen työntekijän yhteisöksi syntyi mahdollisuus panostaa rekrytoinneissa viestinnän osaamiseen.

Miika Sillanpää palkattiin elokuussa 2016 toteuttamaan jo aiemmin liikkeelle laitettua viestinnän kokonaisuudistusta. TAKUlla käytössä olleen graafisen ilmeen kuvituskuvat esittivät eri taiteen aloja. Sen koettiin aiheuttavan sekaannusta, jossa ammattijärjestö TAKU sekoitettiin taiteilijoita edustaviin taiteilijajärjestöihin. Uudesta ilmeestä tulikin kuvitukseltaan aiempaa abstraktimpi. Nykyisinkin käytössä

oleva visuaalinen ilme ja uudet verkkosivut laadittiin yhdessä graafisen suunnittelun toimisto Kildan kanssa.

Vuosina 2015–2018 viestintää tehtiin edelleen muiden töiden ohessa. Sillanpään rooli muuttui viestinnän uudistuksen toteuduttua yleisemmäksi asiantuntijarooliksi henkilöstövaihdoksien myötä. TAKUn resurssit näyttivät mahdollistavan jatkossa kolmen täysipäiväisen työntekijän työllistämisen. Hallituksen puheenjohtaja **Mari Lankinen** ajoi voimakkaasti ajatusta, että toiminnanjohtajan ja järjestöllistä sekä opiskelijarekrytointia tekevän henkilön lisäksi toimistolla tulisi olla ensisijaisesti viestinnän asiantuntijaksi palkattu ammattilainen. Tämä tavoite toteutui keväällä 2019 muiden henkilöstövaihdosten jälkeen, kun **Mari Kettunen** aloitti ensisijaisesti viestinnästä ja jäsenpalvelujen kehittämisestä vastaavana järjestöasiantuntijana. Vuodesta 2021 ensin mää-

TAKU

Taide- ja
kulttuurialan
ammattijärjestö

TAKUn ilme

YLEMPI KORKEAKOULUTUTKINTO €/kk:

Korkeakoulutettujen
taide- ja kulttuurialan
asiantuntijoiden palkka n.

1300 € pienempi
kuin muilla asiantuntijoilla.

#ParempiPalkka

TAKUn vuoden 2023 palkkakampanjan pääkuva.

raaikaisesti ja sitten vakituisesti tehtävää on hoitanut **Riikka Harmaala**. Hänestä tuli ensimmäinen työntekijä, joka on toiminut TAKUssa nimenomaan viestintäsuunnittelijan tittelillä.

Viestintä jäsenille ja potentiaalisille jäsenille on muuttunut nopeasti. Vuonna 2015 Facebook oli tärkein TAKUn käyttämä sosiaalisen median kanava, jonka lisäksi TAKUlla oli tili silloisessa Twitterissä (nykyinen X). Eri kanaville oli erikseen määritellyt käyttötarkoitukset. Sähköpostilla lähetettävä jäsenkirje oli koonti, joka sisälsi TAKUn virallisen toiminnan, kutsut järjestön kokouksiin ja ilmoitukset suurimmista muutoksista ja uutisista. Facebook tavoitti sen lisäksi myös potentiaalisia jäseniä eli nuoria kulttuurialan opiskelijoita ja työntekijöitä. Kymmenessä vuodessa Facebookin käyttäjäkunta on van-

hentunut ja Instagram on ottanut Facebookin roolin. Siitä on tullut TAKUn tärkein viestintäkanava, joka kerää suurimman yleisön. TAKU on siirtynyt X:stä Blueskyhyn ja LinkedInin merkitys viestinnässä on kasvanut.

Valmius toimivaan viestintään poikkeustilanteessa kehittyi koronapandemian ja sitä edeltäneiden kannanottojen ja kampanjoiden myötä. Esimerkiksi yhteistyössä muiden Akavan Erityisaloissa humanistisia koulutusaloja edustavien jäsenjärjestöjen kanssa tehty *Olen Humanisti* -kampanja edelliseltä vuodelta hyödynsi samoja viestinnän välineitä kuin koronaviestintä. Kampanjan takana olivat TAKUn lisäksi Kieliasiantuntijat, Museoalan ammattiliitto MAL, SPECIA – asiantuntijat ja esihenkilöt sekä Kuntien asiantuntijat KUMULA. Mari Ket-

tunen oli aloittanut TAKUssa huhtikuussa 2019, joten järjestöllä oli aiempaa enemmän työvoimaa lähteä mukaan suuriin toistuviin kampanjoihin.

Olen Humanisti -kampanjan tarkoituksena oli nostaa humanististen alojen tunnettuutta ja arvostusta. Se toi esiin yksittäisten humanistien uratarinoita sen sijaan, että siinä olisi voimakkaasti markkinoitu itse järjestöjä. Kampanjan aikaan **Sini Myllyniemi** työskenteli TAKUssa opiskelija-asiantuntijan sijaisena ja teki paljon TAKUn käytössä olleita viestinnän visualisointeja. Sinin tekemiä Olen Humanisti -somekehyksiä näkyi sosiaalisessa mediassa kampanjan järjestäjätahojen lisäksi sellaistenkin humanistien profileissa, jotka eivät olleet itse muuten ammattijärjestötoiminnassa aktiiveja. Kampanjan koettiin saavuttavan kohderyhmäänsä niin hyvin, että sitä järjestettiin vuoteen 2023 asti.

Monet TAKUn kampanjat ovat olleet jäsenhankintakampanjoita ja tästä syystä kohdistuneet nuoriin, potentiaalsiin tuleviin jäseniin eli opiskelijoihin. Olen Humanisti -kampanja kohdistui sekä opiskeleviin että työelämässä oleviin humanisteihin, mutta sitä ennenkin TAKUlla oli ollut erilaisia opiskelijakampanjoita. Vuonna 2015 TAKU kampanjoi kirjallisuuden ja kulttuurintutkimuksen opiskelijoiden ainejärjestöjen kanssa yhteistyökampanjalla, jota varten rakennettiin erillinen opiskelijoiden liittymiseen kannustava kampanjasivusto, järjes-

TAKUn näkyvyys sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa on lisääntynyt 2020-luvulla.

tettiin järjestöjen kanssa työelämätilaisuuksia kampuksilla ja palkittiin aktiivisin uusia jäseniä TAKUun rekrytoinut järjestö.

Vuonna 2019 strategiatyössä mietittiin keinoja edistää takulaisten palkkausta muillakin keinoilla kuin laatimalla palkkasuosituksia. Strategiaan kirjattiin ajatus palkkakampanjasta, joka suunniteltiin toteutettavaksi seuraavana vuonna. Koronapandemia lykkäsi kampanjan toteutusta aina vuosiin 2023–2024 asti. Kampanjan pohjatietoina hyödynnettiin palkkadataa TAKUn palkkakyselystä vuodelta 2022. Sen ydinviesteinä olivat taide- ja kulttuurialan asiantuntijoiden nostaminen palkkakuopasta, nostaa alan arvostusta ja tarjota tietoa omasta palkasta neuvottelemiseen. Kampanjan toteuttamisesta vastasi TAKUssa Riikka Harmaala ja sitä toteutettiin monin eri tavoin. Sosiaalisessa mediassa ja kampanjan sivuilla leviettiin palkkatietoa, asiantuntijahaastatteluja ja kampanjan ilmeelle tehtyä animaatiovideota, joka saavutti suuren yleisön.

TAKUn näkyvyys sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa on lisääntynyt 2020-luvulla. Kymmenen vuotta sitten TAKU oli kiinnostunut jäsentensä aktiivisuudesta LinkedInissä. 2020-luvulla järjestö on itse aktivoitunut siellä. Instagram on monilla mittareilla ohittanut aktiivisuudessa Facebookin. Järjestön mielipidekirjoituksia on julkaistu kansallisissa ja alueellisissa lehdissä enemmän kuin vielä 2010-luvulla ja TAKUn toimijoita on haastateltu asiantuntijaroolissa tiuhaan. Viestinnässä on korostunut edunvalvonnasta viestiminen järjestöllisestä toiminnasta viestimisen sijaan.

Toiminnanjohtaja Nea Leon mukaan viestinnän kehitys on ollut suunnitelmallista. TAKU on ollut mukana esimerkiksi pitkissä lakihankkeissa, mutta vaikuttamistyön itsensä lisäksi on panostettu myös siitä työstä kertomiseen jäsenistölle. Monet aiheet ovat ajankohtaisia pitkään. Niiden lisäksi TAKU järjestää lukuisia tapahtumia ja koulutuksia sekä on mukana hanketyössä. TAKUn verkkosivuja uudistettiin vuonna 2021 siten, että ne paremmin soveltuisivat monista erilaisista aiheista viestimiseen. Viestintäkanavia on muutenkin uudelleen arvioitu, otettu käyttöön ja poistettu käytöstä tarpeen mukaan, vaikka TAKUn ilme onkin pysynyt pääpiirteineen samana.

7. Omat ja yhteiset tapahtumat

Suuret, taide- ja kulttuurialaa yhdistävät tapahtumat ovat merkittävä osa TAKUn toimintaa. Niiden muoto on vaihdellut viime vuosikymmenen aikana itse järjestettävistä yhteistyökumppanien kanssa tehtyihin. Suurtapahtumien lisäksi TAKU on järjestänyt satoja pienempiä tapahtumia ja koulutuksia jäsenistölleen.

Kymmenen vuotta sitten TAKUn suurin tapahtuma oli *Tuottajapäivä*. Järjestön jäsenistä merkittävä osa työskentelee kulttuurituotannon tehtävissä ja kulttuurituottaja (AMK) on yleisin yksittäinen takulaisten opiskelijoiden tutkintonimike. Heitä on koulutettu Suomessa ammattikorkeakouluissa, jotka aloittivat vakinaisen toimintansa vuonna 1996. Tultaessa 2010-luvulle nimike ja sen sisältämät tehtävät olivat verrattain uusia ja suurelle yleisölle tuntemattomia. TAKUssa nähtiin, että tämä ammattikunta oli taide- ja kulttuurialalle merkittävä ja kulttuurituottajien aseman nostamiseksi TAKU alkoi 2012 järjestää vuosittaista Tuottajapäivää.

Tapahtumaa järjestettiin sekä yksin että yhteistyökumppanien, kuten Mediakeskuksen kanssa ja sillä oli vuosittain vaihtuva teema. Tapahtumassa lanseerattiin *Vuoden tuottaja- ja tuotanto* -palkinnot, joiden seuraajina TAKU jakaa nykyään *Taide- ja kulttuurialan asiantun-*

tija- ja teko -palkintoja. Vuonna 2018 palkinnot jäivät jakamatta, mutta muuten niitä on jaettu eri tapahtumissa tai TAKUn vuosikokouksessa joka vuosi vuodesta 2012 lähtien.

Viimeinen Tuottajapäivä järjestettiin vuonna 2016 Suomen kansallismuseossa Helsingissä. Suurimmillaan päivään osallistui noin 400 jäsentä ja palaute tapahtumasta oli positiivista. Sen konsepti oli selkeä ja se nosti estradille TAKUlle tärkeää jäsenryhmää. Viimeisinä vuosina tapahtuma kuitenkin kärsi osallistujien sitouttamisen ongelmista. Jopa 40 prosenttia ilmoittautuneista saattoi jättää tulematta. TAKUssa katsottiin, että tapahtuma oli täytännyt alkuperäisen tarkoituksensa ja nostanut kulttuurituottajia esiin. Samalla nähtiin, että konsepti kaipasi uudistusta. Suurimmaksi tapahtumaksi – joka oli myös suuri taloudellinen panostus – oli aika luoda tapahtuma, joka huomioisi toisia jäsenryhmiä.

ASK – Asiantuntijana kulttuurialalla 17.5.2024 Kulttuuritalolla. Paneelikeskustelussa Mari Hatakka (Tavastia), Nina Toppila (Taidehalli) ja Marianna Lehtinen (Tampereen kaupunki), moderaattorina Susani Mahadura.

Tuottajapäivän jälkeen TAKU järjesti luovan alan tekijöiden *SULA - Sustainability and Love for Arts* -tapahtumaa Helsingin Kaapelitehtaalla vuonna 2017 yhdessä Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEKin, Helsingin kaupungin ja hankekumppanien kanssa. SULA järjestettiin vain kerran ja vuonna 2018 sen korvasi *LIFT – New Dimension of Media, Arts and Culture*, joka järjestettiin myös Kaapelitehtaalla.

LIFT oli monella tapaa SULAn kaltainen, mutta siinä TAKUlle avautui tilaisuus olla mukana entistä suuremman mittaluokan kansainvälisessä tapahtumassa. Tapahtumassa kävi paikan päällä 725 kävijää ja lisäksi YLE lähetti sen päälaavan esitykset suoratoistona kanavillaan. Tapahtuman fokuksessa oli taide, kulttuuri ja uutena TAKUn näkökulmasta myös media.

Sen pääjärjestäjä oli Yleisradio, joka oli kuullut SULAsta ja halusi yhdistää tapahtuman omaan tapahtumatuotantoonsa. TAKU vastasi Suomen taiteilijaseuran ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa tapahtuman taideohjelmasta.

Vuonna 2019 TAKU oli mukana sekä LIFTissä että uusilla, kunta-alan kulttuurityöntekijöiden valtakunnallisilla kulttuurituottajapäivillä eli *KUTU päivillä* yhdessä Kuntaliiton, Jyväskylän kaupungin ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa. Rahoituksen ongelmat ja koronaviruksen vaikutukset näiden tapahtumien jatkoon. Toinen LIFT jäi viimeiseksi Yleisradion vetäytyessä sen rahoituksesta omista säästöistään johtuen. TAKU oli osallistunut tapahtumiin noin 10 000 euron rahoitusosuudella vuosittain. Yleisradion rahoitusosuus oli kertaluokkaa suurempaa.

KUTU päivät järjestettiin seuraavan kerran vasta vuonna 2023. Biannuaaliseksi tarkoitettu tapahtuma jouduttiin peruuttamaan vuoden 2021 heikentyneessä koronatilanteessa. Ensimmäiset kerrat Jyväskylässä järjestetty tapahtuma on suunniteltu järjestettävän seuraavan kerran Espoossa syksyllä 2025 ja sen nimi on muuttumassa Kulttuuripäiviksi. Tapahtuma on suunnattu laajasti kulttuurialalla toimiville, mutta sen perusta on edelleen kuntien kulttuuritoiminnassa.

TAKUn uusin oma suurempi tapahtuma oli ASK – Asiantuntijana kulttuurialalla vuonna 2024. Tapahtuma järjestettiin Helsingin Kulttuuritalolla. Teemana oli työhyvinvointi. Tapahtuma oli tarkoitettu ennen kaikkea TAKUn jäsenille, joille ohjelma oli ilmainen. ASK oli hyvin suosittu ja se päätettiin järjestää uudelleen vuonna 2026. Järjestäjien omaksikin yllätykseksi tapahtumaan tuli myös paljon lipun maksaneita ulkopuolisia osallistujia.

Näiden suurten tapahtumien lisäksi TAKU on järjestänyt viimeisen kymmenen vuoden kuluessa satoja pienempiä tapahtumia ja koulutuksia. Osa koulutuksista oli yksittäisiä koulutuksia aiheista, jotka vaihtelivat sisällöltään freelancerin oman osaamisen hinnoittelusta esseistikan kurssiin, selkokielen käytöstä humanistien koodauskoulutukseen.

Merkittävä osa TAKUn pienemmistä tapahtumista on oppilaitosvierailuja, joita on tehty vuo-

"Kulttuurialan tapahtumissa on aina mukavaa filis ja ihmisten omistautuminen. Keskittyminen tärkeään aiheeseen työkiireiden lomassa oli jo työhyvinvointia lisäävä asia, sain paljon inspiraatiota ja uusia kontakteja."

Palaute ASK – Asiantuntijana kulttuurialalla -tapahtumasta 2024.

sittain noin kaksikymmentä. Ne on suunnattu eri alojen takulaisille opiskelijoille ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Jäsenistölle on ollut tarjolla myös kattojärjestö Akavan Erityisalujen koulutuksia, jotka ovat olleet tyypillisesti aiheeltaan yleisempiä ja koskeneet liiton kaikkien järjestöjen jäsenistöä.

Osa tapahtumista on ollut itsenäisiä konseptejaan, kuten Kulttuurikahvit ajankohtaisaiheista vuodesta 2021 alkaen tai Ammattilaisaamut eri ammattiryhmille kohdistettuina vuodesta 2023

LIFT – New Dimension of Media, Arts and Culture, Kaapelitehtaalla 2018.

alkaen. TAKU on järjestänyt myös toistuvasti erilaisia after work -tapaamisia jäsenistölleen ja osaohjelmaa suuremmissa tapahtumissa, kuten *Helsingin kirjamessuilla* ja Tampereen *Music x Media* -tapahtumassa.

8. Kansainvälistyminen matkoista hanketoimintaan

TAKU on toiminut kansainvälisillä kentillä koko historiansa ajan. Taide- ja kulttuuriala on luonteeltaan rajoja rikkova, kansainvälinen ja monikielinen ja se on näkynyt TAKUn toiminnassa niin jäsenistölle järjestettävässä toiminnassa kuin yhdistyksen hallituksen työskentelyssä. Perinteiset seminaarimatkat ulkomaille loppuivat 2010-luvulla. Tällä vuosikymmenellä TAKU on osallistanut jäseniään uusiin keinoihin, myös kansainvälisessä ympäristössä.

1990-luvulla TAKU järjesti jäsenilleen omakustanteisia ulkomaanmatkoja, joilla tutustuttiin kohdemaiden kulttuurikohteisiin, -laitoksiin ja -toimijoihin. 1990-luvun alun puheenjohtaja **Taina Rasi** perusteli matkoja tarpeella saada TAKUn jäsenet uusien vaikutteiden ääreen ja seuraamaan alansa kehitystä. Niillä kehitettiin jäsenten osaamista kulttuurialan järjestötyöstä nykyaikaisen uusiin tuuliin.

Lama-aika vähensi jäsenten mahdollisuuksia osallistua ja vuodesta 2001 matkat olivat TAKUn hallituksen omia seminaarimatkoja, jotka rahoitettiin sillä, ettei hallituksen jäsenille maksettu kokouspalkkioita.⁶ Viimeinen matka järjestettiin Riian ja Tarttoon syksyllä 2016. Matka ristittiin epävirallisesti *Via Baltica* -matkaksi. Hallituksen matkat olivat pitkään sattumalta kohdistuneet B:llä alkaviin kohteisiin

ei eikä hallitus halunnut poiketa tästä linjasta. Matkalla paitsi tutustuttiin Riian ja Tarton kulttuuritoimintaan, suunniteltiin TAKUn tulevaa toimintasuunnitelmaa ja toimintaa pidemmällä tähtäimellä seuraavaa strategiaa varten.

Jäsenille tarkoitetut ja hallituksen omat seminaarimatkat työllistivät TAKUn henkilökuntaa paljon, vaikka hallituksesta valittiinkin usein toimikunta matkaa suunnittelemaan. Tästä syystä hallitus päätti lopettaa kerran hallituskaudessa kahden vuoden välein järjestetyt matkat vuoden 2016 jälkeen ja siirtyä käytäntöön, jossa hallituksen jäsenille maksettiin kokouksista kokouspalkkiot. Ratkaisu mahdollisti työntekijöiden työajan käyttämisen muihin töihin ja se on koettu hallituksessa hyväksi. Toisaalta se on vähentänyt hallituksen yhteistä aikaa, joka on vaikuttanut hallituslaisten ammattiyhdistystoimintaan perehtymiseen yhteishengen rakentamiseen.

⁶ Luttinen 2015, 136; 100.

TAKUn hallituksen väkeä Riian Pyhän Pietarin kirkon kellotornissa Via Baltica –seminaarimatalla 2016.

Ammattijärjestöjen hallinnossa toimitaan tyyppillisesti vain suomen kielellä. Toimintaa ei haluta välttämättä muuttaa ja dokumentteja kääntää toisille kielille, jos niille ei koeta olevan käyttäjiä. Hallinnon pyörittäminen suomeksi taas osaltaan nostaa ei-suomenkielisten jäsenten kynnystä osallistua. TAKUn toiminnassa on pitkään ollut mukana äidinkieleltään ruotsinkielisiä hallituslaisia, jotka ovat kuitenkin olleet kaikki suomentaitoisia.⁷

Viime vuosina hallitukseen on valittu ja toimistolla on toiminut harjoittelijana myös sellaisia äidinkieleltään ei-suomenkielisiä toimijoita,

7 Luttinen 2015, 234. Aikaisempien ruotsinkielisten toimijoiden jälkeen viimeisen kymmenen vuoden aikana hallituksessa on toiminut Riikka Wallin vuosina 2015–2018.

joiden äidinkieli ei ole ruotsi.⁸ He ovat toimineet tienraivaajina toiminnan avaamisessa niille jäsenille, joille osallistuminen suomeksi olisi kohtuuttoman vaikeaa tai mahdotonta. TAKUn hallituksen kokouksia ja seminaareja on pidetty kaksikielisesti suomeksi ja englanniksi. Dokumentteja on käännetty niin hallinnon omaan käyttöön kuin kaksikielisille verkkosivuille. Käännöstyökalut ovat parantuneet niin, että aineistojen reaaliaikainen kääntäminen on ollut mahdollista silloin, kun aineistot ovat olleet suomeksi.

Tapahtumat, joita TAKU on ollut järjestämässä, ovat myös muuttuneet kansainvälisemmiksi.

8 Liite 1, lista hallituksen jäsenistä ja työntekijöistä 2015–2025.

CreativeGPS-hankkeen suomalaiset osallistujat hankkeen päätöstilaisuudessa Helsingissä joulukuussa 2024.

Aiemmin TAKUn toiminnassa takulaiset matkustivat ulkomaille hakemaan vaikutteita. TAKUn oma Tuottajapäivä oli vielä suomenkielinen, mutta vuonna 2017 SULA - Sustainability and Love for Arts -tapahtumassa TAKU järjesti englanninkielisiä neuvontaklinikoita ja tapahtuman puhujista suurin osa tuli Suomen ulkopuolelta. Vuosina 2018 ja 2019 järjestetty LIFT – New Dimension of Media, Arts and Culture oli myös pääosin englanninkielinen tapahtuma, jonka puhujista suuri osa saapui ulkomailta.

Viime vuosina kansainvälistyminen on näkynyt TAKUn toiminnassa kasvavan hanketoiminnan yhteydessä. Järjestö on 2020-luvulla ollut mukana keskimäärin viidessä hankkeessa ker-

rallaan. Yhteistyökumppanit ovat vaihdelleet julkiselta sektorilta yksityiselle. Tyypillisesti hankkeissa on ollut mukana julkisen sektorin toimijoita ja niiden rahoitus on tullut pitkälti EU:n rahoitusohjelmista.

Myös hanketoiminnassa voi nähdä TAKUn paluuta juurilleen jäsentensä kansainvälistymisen mahdollistajana. Aiemmin jäsenet ovat voineet osallistua TAKUn ulkomaanmatkoille ja nyt heillä on ollut mahdollisuus osallistua TAKUn kautta kansainväliseen hanketoimintaan. Vuosina 2024–2025 TAKU oli mukana Suomen, Viron ja Latvian taide- ja kulttuuri-sektorin toimijoita yhdistävässä *CreativeGPS* -hankkeessa Suomen edustajana. Hankkeessa

TAKUn jäsenet pääsivät kehittämään osaamistaan tavoitteena parantaa taide- ja kulttuurialan monityöläisten ja yrittäjien valmiuksia toimia ympäristössä, jossa toimeentulo on sirpaleista. Hankkeeseen osallistuneet TAKUn jäsenet pääsivät paitsi kehittämään osaamistaan kotimaassa ja keskenään, niin myös verkostoitumaan virolaisten ja latvialaisten osallistujien kanssa yhteisessä tapahtumassa Virossa.

Suurin osa TAKUn hankeyhteistyöstä on kuitenkin rahoitusmekanismeja lukuun ottamatta ollut kotimaista toimintaa. Viimeisen kymmenen vuoden hankkeiden sisältöjä voisi ryhmitellä kolmeen eri kategoriaan. Ensinnäkin niissä on kehitetty ja otettu haltuun uusia teknologia- ja liiketoiminnallisia välineitä taide- ja kulttuurialan käyttöön. Toisekseen monessa hankkeessa on viety taidelähtöisiä menetelmiä oman alan ulkopuolelle kulttuurin hyvinvointivaikutusten edistämiseksi. Kolmannen osan muodostavat hankkeet, jotka ovat kehittäneet taide- ja kulttuurialan toimijoiden työllistymistä, työkykyä ja tasa-arvoa työelämässä.

TAKU oli mukana Baltian alueen taide- ja kulttuurisektorin toimijoita yhdistävässä CreativeGPS-hankkeessa vuosina 2024–2025.

9. Julkaisutoiminta

Kymmenen vuotta sitten TAKU ry julkaisi painettua lehteä, joka lähetettiin kaikille jäsenille. Suurin osa TAKUn tuottamista materiaaleista oli saatavilla painettuna. Kokouspaperit tulostettiin osallistujille ja liittymislomakkeet olivat paperisia. Nykyään yhä useampi julkaisu tehdään sekä sähköisenä että painettuna tai vain sähköisenä. TAKU-lehden julkaiseminen lopetettiin vuonna 2016. Jo 1990-luvulla alkanut digitalisaatiokehitys jatkoi vahvistumistaan julkaisutoiminnassa, mutta vuonna 2025 painetulla julkaisulla on edelleen oma sijansa.

Valtaosan historiaansa TAKUn keskeisin tuote kaikille jäsenille on ollut *TAKU-lehti*. Lehden edeltäjä oli vuodesta 1984 jäsenille lähetetty *TAKU-tiedote*, joka kasvoi vuoteen 2005 mennessä monien vaiheiden jälkeen neliväriseksi aikakausjulkaisuksi. TAKU-lehden päätoimittajana toimi toiminnanjohtaja Kirsi Herala ja vuosina palkkioperustaisesti lehteä toimittaneen toimituskunnan muodostivat vuosina 2015–2016 **Merja Isotalo**, **Raisa Niemi** ja **Petri Pietiläinen**. Kannesta ja kuvituksesta vastasivat taiteilijat **Petra Innanen** vuonna 2015 ja **Juha Metso** vuonna 2016. Lehteä julkaistiin neljä numeroa vuodessa ja se postitettiin kaikille jäsenille.

Viimeinen TAKU-lehti tarjoaa tilannekuvan takulaisia kiinnostaneista aiheista. Vuoden 2016 neljännessä numerossa puheenjohtaja kirjoitti TAKUn ja muiden kulttuurialan järjes-

töjen lausunnoista opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta, tulevista kuntavaaleista ja Suomen 100-vuotisjuhlavuodesta. Lehdessä käsiteltiin esimerkiksi epätyypillisen työn muuttumista kulttuurialalla tyypilliseksi, VOS-järjestelmän uudistamista, taiteilijoiden roolia sote-sektorilla kuntouttavassa toiminnassa ja suomalaisen elokuvan nostetta maailmalla.

Lehden palstoilta ei käy ilmi, että se tuli jäämään viimeiseksi. TAKUn syyskokouksessa 2016 päätettiin talousarviosta vuodelle 2017, jossa TAKU-lehden kulut olivat poistettu budjetista. Lehden lakkauttamista ei mainittu vuoden 2017 toimintasuunnitelmassa eikä siitä keskusteltu lehden toimituskunnan tai TAKUn jäsenistön kanssa syyskokouksen ulkopuolella.

TAKU-lehden viimeisen numeron 4/2016 kanssi

Suurin osa TAKUn nykyisistä julkaisuista koostuu erilaisista oppaista jäsenistön tarpeisiin. Tätä kirjoittaessa TAKUn yksin tai kattojärjestönsä Akavan Erityisalojen kanssa yhdessä julkaisemia oppaita on tarjolla neljä kappaletta. Niistä pisimpään on julkaistu vain jäsenille tehtyä suositusta taide- ja kulttuurialan vähimmäispalkoista, joka viimeisen kymmenen vuoden ajan on laadittu yhdessä Akavan Erityisalojen lakimies **Tuire Torvelan** kanssa.

Jäsenet saavat suositukset TAKUn verkkosivuilta kirjautumisen takaa, painettuja suosituksia ei ole enää tehty. Muutokset ihmisten lukutottumuksissa näkyvät siinä, kuinka painetut oppaat jäävät toimistolle käsiin ja sähköinen julkaisu on noussut merkittävämmäksi. Toisaalta TAKUn toimistolla on seurattu dataa siitä, kuinka sähköinen uutiskirje tavoittaa jäsenistöä ja mietitty, olisiko jonkinlaiselle jäsenten postiluukusta tipahtavalle julkaisulle tilausta.

Samankaltainen julkaisu palkkasuosituksien kanssa on Akavan Erityisalojen kanssa jo pitkään laadittu suositus työsuhteen ehdoista. Se on avoimesti saatavilla. Harva yksityisellä työskentelevä takulainen on työehtosopimuksen piirissä. Palkkasuosituksien ja suositusten työsuhteen ehdoista tehtävä on ollut tuoda selkänokkaa työntekijöiden neuvotteluihin työehtosopimuksen puutteessa. Palaute suosituksista on ollut positiivista ja ne on koettu

Suurin osa TAKUn nykyisistä julkaisuista koostuu erilaisista oppaista jäsenistön tarpeisiin.

tärkeäksi palveluksi.⁹ Uusimmat vähimmäispalkkasuosituksien ja suositusten työsuhteen ehdoiksi laadittiin keväällä 2025 ja ne ovat voimassa vuoteen 2027 asti. Suositukset laadittiin erikseen historian, kirjallisuuden ja kulttuurialojen FM-tutkinnon suorittaneille ja ammatikorkeakouluissa kulttuurituottaja-tutkinnosta valmistuneille jäsenille.

Auttaakseen kulttuurituotannon opiskelijoita työharjoitteluihin liittyvässä byrokratiassa ja ongelmatilanteissa, TAKU julkaisi *Hyvän harjoittelun ABC -oppaan* (2020). Oppaalle koettiin olevan tarvetta, sillä kulttuurituottajat ovat suurin yksittäinen jäsenryhmä TAKUn ammatikorkeakoulussa opiskelevista jäsenistä ja harjoittelu on heidän tutkinnossaan pakollinen. Se pohjautuu **Tuulia Ahokkaan** opinnäytetyöhön kulttuurituottajaopiskelijoiden oikeuksien toteutumisesta työharjoittelussa (2019). Aho-

9 Palkkasuosituksia tarvinneista takulaisista 70 prosenttia kokee hyötyneensä niistä. TAKUn jäsenkyselyt 2021; 2024.

Vuonna 2020 julkaistu Hyvän harjoittelun ABC –opas tarjoaa vankan perustan työharjoitteluille.

Häiriötä vai häirintää? Löydä ulos liemestä.
Vuonna 2022 julkaistun oppaan kansi.

kas oli mukana myös oppaan kirjoittamisessa. Oppaasta julkaistiin päivitetty versio vuonna 2025.

Taide- ja kulttuurialan syrjivät käytännöt ja häirintä nousivat pinnalle Suomessakin viimeistään vuoden 2017 kansainvälisen *MeToo*-liikkeen esiin nostaman huomion saattelemana. TAKUn hallituksen seminaarissa vuonna 2018 heräsi ajatus siitä, että TAKUn tulisi myös osallistua tähän keskusteluun ja pyrkiä parantamaan alan käytäntöjä. Koronapandemia vaikeutti suunnitelmia tapahtumien tai muun live-toiminnan järjestämisestä.

Vuonna 2020 TAKUlle löytyi opinnäytetyön tekijä tekemään tilausgradun aiheesta. **Meri Jaakolan** pro gradu epäasiallisesta kohtelusta taiteen ja kulttuurin kentällä ilmestyi vuonna 2022 ja TAKU julkaisi sen pohjalta samana vuonna **Salla Mistolan** laatiman oppaan häirinnän ja epäasiallisen käytöksen kohtaamiseen, joka kirjoitettiin erityisesti taide- ja kulttuurialan työpaikkojen erityispiirteitä huomioon ottaen.¹⁰

Omien oppaidensa lisäksi TAKU on julkaissut yhdessä Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus SOCOMin ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa oppaan *Työ, tuote ja taide. Taiteilija töissä SOTEssa ja HYTEssa* vuonna 2018.

10 Jaakola, Meri: "My work opportunities depend on how much I can take". Inappropriate behaviour and harassment in the cultural domain in Finland, 2022. Mistola, Salla: "Häiriöitä vai häirintää työyhteisössä? Löydä ulos liemestä. Opas häirinnän ja epäasiallisen käytöksen kohtaamiseen, 2022.

10. Miltä TAKU tuntuu?

Mitä takulaisille merkitsee olla TAKUn jäseniä? Moni taide- ja kulttuurialalla työskentelevä suhtautuu työhönsä intohimoisesti. Alalle hakeudutaan kiinnostuksesta tärkeiksi koettujen teemojen edistämiseen, ei vain oman toimeentulon varmistamiseksi. Samalla tavoin moni takulainen hakee ammattijärjestöltäänkin myös muuta kuin järjestön palveluja ja työttömyyskassan jäsenyyttä. Takulaisuudelle annetut merkitykset ovat erilaisia jäsenille, aktiiveille ja TAKUn työntekijöille.

TAKUn ensimmäisessä strategiassa vuonna 2008 määriteltiin perinteisten edunvalvonnan ja vaikuttavuuden tavoitteiden lisäksi, että TAKU haluaa olla jäsentensä henkinen koti.¹¹ Nämä kaksi pientä sanaa herättivät keskustelua aktiivien keskuudessa strategiakauden aikana. Mitä niillä tarkoitettiin? Miksi ammattijärjestö tavoittelee jotakin tällaista?

Vuonna 2008 ajatus henkisestä kodista kuulosti joillekin jäsenille oudolta pehmoilulta järjestölle, jonka pitäisi edistää heidän palkkaustaan ja työehtojaan neuvottelupöydissä. Tämän päivän brändityössä tällaiset tavoitteet ovat tyypillisiä. Yritykset ja yhteisöt haluavat tuntua läheisiltä, eivätkä kasvottomilta korporaatioilta. Brändiä rakennetaan ja ylläpidetään tietoisesti käyttämällä viestinnässä omia tavoitteita tukevaa äänensävyä (*tone of voice*).

Vuoden 2019 strategiatyössä TAKU määritteli yhdeksi viidestä tavoitteestaan vahvan taku-

"Kasvotusten tapaaminen olisi ollut tosi hyvä asia, mutta ohjelma toimi kyllä näinkin, ja olitte tehneet isot ja hyvät järjestelyt etätoteutusta varten."

Mentorointiohjelman
palautevastaus 2021

11 Luttinen 2015, 236.

laisten yhteisön.¹² Yhteisön vahvistamiseksi suunniteltiin hyvin konkreettisia toimenpiteitä: osallistavaa budjetointia, omaa mentorointiohjelmaa ja aluetoimintaa.

Oman mentorointiohjelman toteuttaminen on ollut TAKUlle suuri projekti ja siitä on tullut merkittävä jäsenpalvelu. Mentorointia on toteutettu ryhmämentorointina joka toinen vuosina 2021, 2023 ja 2025. Ohjelman konsepti on pysynyt samana. Aktoreiksi on valittu työelämässä olevia TAKUn jäseniä, mentoreina on toiminut taide- ja kulttuurialan ammattilaisia jäsenyydestä riippumatta. Osallistujat saavat ohjelmassa vertaistukea itseään kokeneemilta mentoreilta ja verkostoituvat myös muiden aktoreiden kanssa.

Ohjelma on ollut hyvin suosittu ja ryhmät ovat tulleet täyteen. Vuosien 2021 ja 2023 mentorointeihin osallistuneiden palautteet olivat yleisarvosanoiltaan positiivisia. Kerätyn palautteen mukaan mentoroinnille on selkeästi ollut tarvetta. Kehitysehdotuksena monella olikin saada mentorointiohjelman ydinsisältöä eli

12 Tämä strategia korvasi edellisen, jonka oli ollut määrä päättyä jo 2015, mutta TAKUn henkilöstövaihdoksista johtuen uuden strategian laatiminen oli viivästynyt. Uudelle strategialle määriteltiin kausi vuosille 2019–2029, jottei se ehtisi raueta samalla tavalla. Puheenjohtaja Juha Isotalon mukaan pitkällä strategialla olisi mahdollista toteuttaa kunnianhimoisempia tavoitteita paremmin kuin parin kolmen vuoden strategialla.

TAKUn mentorointiohjelman päätöstilaisuus 2023.

*"Juuri tällä hetkellä toivon
jyrähdyksiä hallituksen
säästötoimia vastaan
kulttuurin puolesta."*

Vastaus jäsenkyselyssä 2024

aikaa mentorin ja aktoreiden kanssa enemmän ja henkilökohtaisemmin.

TAKU on kerännyt palautetta paitsi järjestämistään palveluista, myös jäsentensä palvelutarpeista, työelämään sijoittumisesta, arvoista ja jäsenkuntansa koostumuksesta. Palautekyselyiden perusteella voidaan sanoa, että TAKUn jäsenet kokevat järjestönsä tärkeäksi perinteisessä ammattiliiton roolissa. Sen tarjoamaa apua pidetään tärkeänä työttömyyden ja tulonmenetysten uhatessa. Omalla ammattijärjestöllä nähdään myös rooli alan arvostuksen kasvattajana ja julkisena puolestapuhujana. Nämä roolit korostuivat erityisesti koronapandemian aiheuttamia ongelmia korottaneessa palautekyselyssä, mutta ovat keskeisiä myös muina aikoina. Pahimpien pandemiavuosien jälkeen palautteissa nousivat esiin uudet ajankohtaiset aiheet, kuten kulttuuripoliittikan leikkauksien vastustus.

Taide- ja kulttuurialalla toimiville takulaisille pandemia oli erityisen kova paikka. Nuorempien jäsenten palautteissa näkyi pelkoa siitä, pääseekö oman alan työhön milloin kiinni, kun pandemian rajoitustoimet jatkuivat ilman tietoa niiden päättymisestä. Vanhempien jäsenten palautteissa mietittiin, palkataanko heitä enää, jos pandemia veisi työpaikan. Näistä syistä TAKU:ltä haluttiin paitsi tukea taloudelliseen tilanteeseen taide- ja kulttuurialan toimeentuloedunvalvonnalla, myös henkistä tukea stressaavassa tilanteessa jaksamiseen. Ammattijärjestö näyttäytyi jäsenilleen inhimillisenä toimijana, jolta tällaista tukea voi kaivata, eikä pelkältä koneelta, joka mahdollistaa pääsyn työttömyyskassan etuuksiin.

TAKUn hallituksessa ja aktiivina toimineen Arja Laitisen mukaan ammattijärjestön merkitys ei ole vain henkilökohtaisessa edussa. Hän ei ole kuulunut TAKUun enää pitkään aikaan turvatakseen oman asemansa, vaan jotta muilla voisi olla parempi asema omassa työelämässään.

Laitisen mukaan TAKU on löytänyt asemansa eri työnteon muotojen puolustajana, jolla on jäseniä ja aktiiveja kaikilta sektoreilta. TAKUn toimistolla puhutaan taku-ylpeydestä. Yhteisösuunnittelija Vilja Byströmille se tarkoittaa sitä, että kulttuurialoille koulutetuille ihmisille on oma paikka, vaikka ympärillä kuohuu. Hän toivoo, että se tunne välittyy jäsenille samalla tavalla kuin hän sen kokee jokaisesta uutisesta, työstä ja tapahtumasta, jonka TAKU tekee.

"Aina tulee uusia taide- ja kulttuurialan – tai elämysteollisuuden tai luovan toimialan tai mitä näitä on – ihmisiä, jotka tulee haavoittuvalta sektorilta. Meidän alan ihmiset ovat samankaltaisia. On hyvin pehmeät arvot. He ovat hyviä ihmisiä. Silloin tarvitaan entistä enemmän edunvalvontaa, ettei heitä tulevaisuudessaakaan satuteta. Meillä on, varsinkin jos olet yhdistyksessä tai sinulla on yritystoimintaa, hitsin huonot työolot. Innostus tehdä vie ohi siitä, että sinulla olisi inhimilliset työajat tai saisit kunnollista palkkaa tai sinulla olisi lomia. Tämä ala vaatii edunvalvontaa. Se on haluttu opiskeluala, sitä tarvitaan jatkossakin."

– Arja Laitinen

Vanhemmille ikäpolville liittoon kuulumisen oli selkeä valinta, nuorille sen ja esimerkiksi lakkoilun merkitystä saa perustella enemmän. Aiemmin työelämään haluttiin kiinnittyä nopeasti jo opintojen aikana ja niin Byström itsekin halusi. Nykyiset opintotukirajoitukset painostavat opiskelijoita valmistumaan nopeammin. Vaarana on, että ilman opiskeluaikana syntyneitä työelämäkontakteja opiskelijat valmistuvat ikään kuin tyhjän päälle. Työuran vaiheesta riippumatta jäsenet haluavat palautteissaan TAKU:ltä entistä enemmän kohtaamisia ja tavata toisia takulaisia.

Monet jäsenet työskentelevät paikoissa, joissa he ovat työpaikkansa ainoita TAKUn jäseniä ja kaipaavat koulutuksilta vertaistukea ja ammattijärjestöltään heidän tilannettaan ymmärtävää edunvalvontaa. Näin kokee myös Miika Sillanpää, joka työvuosiensa TAKU:ssa jälkeen on seurannut järjestönsä toimintaa jäsenenä. Hänen mukaansa järjestö onnistui erityisesti korona-aikana, joka koetteli kulttuurialaa raskasti. TAKU onnistui kulttuurialan edun ajamisessa vaikeassa tilanteessa.

Liite 1

2015

Hallitus

puheenjohtaja Mari Lankinen
varapuheenjohtaja Ville Niutanen

Varsinaiset jäsenet

Matti Karhos
Arja Laitinen
Kirsi Lajunen
Anna Maria Leogrande
Pauli Rautiainen
Anna Vesén
Riikka Wallin

Varajäsenet

Jaana Elonen
Juha Isotalo
Chia Koskinen

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Kirsi Herala
järjestö- ja kehitysvastaava Riina Virkkunen
Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia -ohjelman koor-
dinaattori Kirsi Lajunen
opiskelija-asiamies (osa-aikainen) Vilja Byström
TAKUn historiateoksen kirjoittaja Jaana Luttinen
(1.1.2015-15.9.2015)

2016

Hallitus

puheenjohtaja Mari Lankinen
varapuheenjohtaja Ville Niutanen

Varsinaiset jäsenet

Jaana Elonen
Juha Isotalo
Arja Laitinen
Kirsi Lajunen
Raisa Niemi
Pauli Rautiainen
Anna Vesén
Riikka Wallin

Varajäsenet

Heini Haapaniemi
Chia Koskinen
Sini Parikka

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Kirsi Herala
järjestö- ja kehitysvastaava Riina Virkkunen (opinto-
vapaa 1.8.2016-31.12.2017)
järjestöasiamies (Riina Virkkusen opintovapaan sijai-
nen) Miika Sillanpää
opiskelija-asiamies (osa-aikainen) Vilja Byström
toimistoassistentti (palkkioperustainen) Ulrika Nyfors

2017

Hallitus

puheenjohtaja Mari Lankinen
varapuheenjohtaja Ville Niutanen

Varsinaiset jäsenet

Anna Dantchev
Jaana Elonen
Ogechukwu Eneh
Juha Isotalo
Arja Laitinen
Raisa Karttunen
Riikka Wallin

Varajäsenet

Marja Kolu
Chia Koskinen
Sini Parikka

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Mikael Kinanen

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Kirsi Herala (opintovapaa 1.1.-31.5.2017)
järjestö- ja kehitysvastaava Riina Virkkunen (opintovapaa 1.1.-31.12.2017)
järjestöasiamies (Riina Virkkusen opintovapaan sijainen) Miika Sillanpää
opiskelija-asiamies Vilja Byström
korkeakouluharjoittelija Anni Hurme
korkeakouluharjoittelija Anna Vantunen

2018

Hallitus

puheenjohtaja Mari Lankinen
varapuheenjohtaja Juha Isotalo

Varsinaiset jäsenet

Anna Dantchev
Ogechukwu Eneh
Jyri Forsström
Raisa Karttunen
Antti Kauppinen
Viivi Koljonen
Riikka Wallin

Varajäsenet

Marja Kolu
Chia Koskinen
Sini Parikka

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Emilia Laitinen

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Kirsi Herala (1.4.2018 asti)
toiminnanjohtaja Nea Leo (1.9.2018 alkaen)
järjestöasiantuntija Miika Sillanpää (30.6.2018 asti)
opiskelija-asiantuntija Vilja Byström (opintovapaa 27.8.2018-3.8.2020)
opiskelija-asiantuntija Sini Myllyniemi (Vilja Byströmin opintovapaan sijainen)
arkistoasiantuntija Janne Kauppinen (1.8.-7.9.2018)
korkeakouluharjoittelija Heta Hedman

2019

Hallitus

puheenjohtaja Juha Isotalo
varapuheenjohtaja Viivi Koljonen

Varsinaiset jäsenet

Jyri Forsström
Raisa Karttunen
Antti Kauppinen
Mikael Kinanen
Piia Lääveri
Gurmann Saini
Henna Salo

Varajäsenet

Eeva Bergroth
Aida Räihälä
Tero Uuttana

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Emilia Laitinen
opiskelija-asiantuntijan varajäsen Rosa Frauenknecht

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo
opiskelija-asiantuntija Vilja Byström (opintovapaa 2019)
järjestökoordinaattori Sini Myllyniemi (Vilja Byströmin opintovapaan sijainen)
järjestöasiantuntija Mari Kettunen (1.4.2019 alkaen)

2020

Hallitus

puheenjohtaja Juha Isotalo
varapuheenjohtaja Viivi Koljonen

Varsinaiset jäsenet

Mikael Kinanen
Johanna Lipponen
Piia Lääveri
Netta Norro
Gurmann Saini
Henna Salo
Kersti Tainio

Varajäsenet

Eeva Bergroth
Salla Mistola
Niina Oinas
Tero Uuttana

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Rosa Frauenknecht

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo
yhteisösuunnittelija Vilja Byström (opintovapaalta 3.8.2020 alkaen)
järjestökoordinaattori Sini Myllyniemi (Vilja Byströmin opintovapaan sijainen, 31.8.2020 asti)
järjestöasiantuntija Mari Kettunen (perhevapaalla 24.10.2020 alkaen)
viestintäasiantuntija Riikka Harmaala (Mari Kettusen perhevapaan sijainen, 13.10.2020 alkaen)

2021

Hallitus

puheenjohtaja Juha Isotalo
varapuheenjohtaja Viivi Koljonen

Varsinaiset jäsenet

Johanna Lipponen
Piia Lääveri
Salla Mistola
Netta Norro
Gurmann Saini
Henna Salo
Kersti Tainio

Varajäsenet

Virpi Immonen
Niina Oinas
Mirja-Riitta Sjöholm
Tero Uuttana

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Anni Hurme

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo
yhteisösuunnittelija Vilja Byström
järjestöasiantuntija Mari Kettunen (perhevapaalla
1.8.2021 asti)
viestintäasiantuntija Riikka Harmaala (Mari Kettusen
perhevapaan sijainen, 1.8.2021 asti)
korkeakouluharjoittelija María Paloma Velázquez

2022

Hallitus

puheenjohtaja Piia Lääveri
varapuheenjohtaja Henna Salo

Varsinaiset jäsenet

Juha Isotalo
Henna Karhapää
Mikael Kinanen
Salla Mistola
Netta Norro
Niina Oinas
Gurmann Saini

Varajäsenet

Johanna Lipponen
Mirja-Riitta Sjöholm
Kersti Tainio
Tero Uuttana

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Nadine Labib

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo
yhteisösuunnittelija Vilja Byström (perhevapaalla
23.4.2022 alkaen)
jäsenkoordinaattori Helmi Saukkoriipi (Vilja Byström
min perhevapaan sijainen)
järjestöasiantuntija Mari Kettunen (3.8.2022 asti)
viestintäsuunnittelija Riikka Harmaala (15.8.2022
alkaen)

2023

Hallitus

puheenjohtaja Piia Lääveri

varapuheenjohtaja Henna Salo

Varsinaiset jäsenet

Juha Isotalo

Henna Karhapää

Mikael Kinanen

Netta Norro

Niina Oinas

Laura Salokoski

Minna Sirnö

Varajäsenet

Jenni Koski

Johanna Lipponen

Paola Nieto

Kersti Tainio

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Heidi Nätyнки

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo

yhteisösuunnittelija Vilja Byström (perhevapaalla
3.5.2023 asti)

jäsenkoordinaattori Helmi Saukkoriipi (Vilja Byström
min perhevapaan sijainen 16.7.2023 asti)

viestintäsuunnittelija Riikka Harmaala

2024

Hallitus

puheenjohtaja Piia Lääveri

varapuheenjohtaja Henna Salo

Varsinaiset jäsenet

Juha Isotalo

Henna Karhapää

Petri Katajarinne

Mikael Kinanen

Niina Oinas

Laura Salokoski

Minna Sirnö

Varajäsenet

Jenni Koski

Paola Nieto

Henri Turunen

Kaisa Syrjänen

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Heidi Nätyнки

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo

yhteisösuunnittelija Vilja Byström

viestintäsuunnittelija Riikka Harmaala

korkeakouluharjoittelija (19.2.2024 alkaen), opiske-
lijatoiminnan koordinaattori (1.8.2024 alkaen) Jutta
Ekman

2025

Hallitus

puheenjohtaja Piia Lääveri

varapuheenjohtaja Henna Salo

Varsinaiset jäsenet

Paula Honkimäki

Juha Isotalo

Petri Katajarinne

Mikael Kinanen

Heikki Myllylahti

Niina Oinas

Majju Talvisto

Varajäsenet

Elsa Ervasti

Paola Nieto

Henri Turunen

Kaisa Syrjänen

Hallituksen opiskelija-asiantuntija

Ellinoora Laaksonen

Henkilöstö

toiminnanjohtaja Nea Leo

yhteisösuunnittelija Vilja Byström

viestintäsuunnittelija Riikka Harmaala

opiskelijatoiminnan koordinaattori Jutta Ekman

Käsissäsi oleva historiikki kertoo Taide- ja kulttuurialan ammattijärjestö TAKUn vuosista 2015–2025. Teoksen on kirjoittanut pitkään järjestön hallituksessa toiminut TAKUn jäsen Juha Isotalo. Se koostuu kymmenestä teema-artikkelista, jotka kertovat viisikymmenvuotiaan järjestön viime vuosista eri näkökulmista.